

HEIS

NR 2

MONTØREN

2025

FAGFORENINGSBLAD

«Fra Schindlerklubbens montørtreff»

Alle naturfoto: Jim Skjerve. Øvrige er tilsendte bilder.

Innhold

Nr 2 – Juni 2025 Årgang 57

Ledern har ordet	4
Redaksjonen	5
Klubber og avdelinger	6

Klubb, forening og fagbevegelse

Montørtreff på island	10
Landsråd	11
Årsmøte 2025	12
Generalforsamling i sol-fondet	13
Arbeidernes dag	14
Intriger, valg og kvarts	15
Alderssammensetning kan by på bemanningsutfordringer i bransjen	16
Innleieforbudet brytes på statsbyggs byggeplass	18

Samfunn og politikk

Urolige tider – eller en gyllen mulighet for EU-kåte liberalister?	20
Rødlistet	23
Partiene svarer	24

Historie

Feriehjemmet	25
--------------------	----

Portrett

Bleieskift, duplo og kald kaffe	26
---------------------------------------	----

Heisteknikk

Heiser trygghet og tilgjengelighet opp i skyene	28
Strømbrudd ga heiskaos	30

HMS

Sikkerhetskultur går i arv	32
----------------------------------	----

Nytt fra HBU

Alt kan repareres	36
-------------------------	----

Heismontøren for 7 år siden	38
Fra sjakta	39

BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØRENS FAGFORENING
ØSTRE AKER VEI 24, 0581 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGITT.
GRAFISK PRODUKSJON: AKSELL. OPPLAG: 1375

REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET 21. MAI 2025
NESTE DEADLINE ER 5. SEPTEMBER 2025

LEDERN HAR ORDET

Markus Hansen, leder HMF.

Hvorfor har vi fagforeninger? Hvorfor kan vi ikke bare klare oss selv og spare kontingentpengene? Om det er rundt bordet i familieselskap, eller på byen, så hender det at spørsmålet dukker opp, og da er det jo greit å minne oss selv på det iblant: Det var da arbeidsfolk bestemte seg for å stå sammen at vi klarte å bli en kraft og en moderne fagbevegelse. Fra før kunne arbeidsgiveren sette oss opp mot hverandre og utnytte det mot oss ... Da vi fikk på plass tariffavtaler fra 1907 lagde vi med det, et gulv som vi nektet å selge arbeidskrafta vår under. Med det som basis kriget fagbevegelsen frem stemmerett til alle – ikke bare til adelen og rikfolk. Vi fikk 8-timers arbeidsdag i stedet for 10-timer, 6 dager i uka. Vi fikk sykelønn om vi skulle bli syke. Overtidbetaling. Foreldrepermisjon, fødselspermisjon, velferdspermisjon – ikke minst ferie. 5 uker ferie. Ingenting av dette var noe arbeidsfolk fikk gratis – det måtte kjempes frem. Bit for bit. Bare se hvor USA ligger når det gjelder rettigheter til arbeidsfolk og å ta fri. Der er det nemlig 0 dager ferie. Land of the free eller hva?

Vi i HMF har også kjempet mye, som vi skal være både stolte og ydmyke over. Det å ta del av den arven heismontørene før oss har overlatt til oss. Heismontører var før HMFs fødsel alt fra skomakere til mekanikere. Og se hvor vi er nå: Vi har blant annet en tariffavtale på verdens toppen når det gjelder avtaleverk. Der står det blant annet at minstelønn er nær 450 kr/t og det er et forbud mot bemanningsbransjen. Hvor hadde vi vært i dag om alle hadde droppet fagorganisering og HMF? Hadde vi hatt bedre lønn enn alle sammenlignbare yrker?

Med Heisoverenskomsten som fundament har vi også verdens beste lokalavtaler med ytterligere goder. Men kanskje den viktigste goden er våre medlemmer og tillitsvalgte gjennom sterk bevissthet omkring det å være organisert – som igjen utjevner det vanlige skjeve maktforholdet mellom ledelse og oss som blir «styrt». Selvfølgelig er det ulike interesser mellom de som styrer en bedrift og de som jobber for en bedrift, og det vet vi godt uansett hva våre bedriftseiere forsøker å overbevise oss om. For det er evnen vår til å kjempe for hverandre, uavhengig av hva slags firma vi jobber for som gjør oss sterke sammen. Evnen til å samles om de ting som forener oss, i stedet for å la bagateller splitte oss.

Heisfaget, og således heis-fagforeninger i verden har én etter én blitt knust fordi man ikke har stått samla i den evige kampen mot angrep på faget eller foreningen. Et hvert

angrep på HMF har gjort oss sterkere. HMF skal alltid være en pådriver for bedre lønns- og arbeidsvilkår for våre medlemmer. Og i tiden fremover vil vårt samhold igjen bli satt på prøve, da skal vi huske på: Det å stå sammen i gode som dårlige tider har alltid vært vår styrke, men det er aller viktigst i dårlige tider!

I mai var det LO-kongress. Det sies at dette er Norges viktigste politiske verksted, men når man så hvor sterk motstand forslaget om å flytte LO-kongressen til et tidspunkt FØR partiene sine landsmøter, og ikke etter – forsto man raskt at LO-kongressen er det nest viktigste politiske verkstedet vi har.

Fra før var det knyttet stor spenning til hva man ville vedta på punktet AFP. Vi visste alle at presset for å gå fra en kvalifiseringsordning (hvor du enten fikk full AFP – eller null) til en opptjeningsmodell (hvor hvert år du har tariffavtale/er organisert teller) ville være stor. Kompromisset som ble vedtatt kan tolkes i alle retninger, men sier hovedsakelig at man skal gå over til en opptjeningsmodell men sier lite om hvor stor ytelse man oppnår etter x antall år. (med unntak av de som har fylt 50 år, de skjermes med at de får beholde dagens ytelse). Eller som VG skrev så fint: «Hvis du leser vedtaket i LO, skjønner du ingenting,». Kanskje aller viktigst i vedtaket er at utføre også skal opptjene AFP – det er en stor seier for fagbevegelsen!

Markus

REDAKSJONEN JUNI 2025

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG. REDAKSJONEN: ERIK EIKEDALEN, CHRISTOPHER R. FOSSUM, MARTIN GRANSETH. FORSIDE: ISTOCK/SEBASTIAN MERCIER

MOTIV: SKYSKRAPERE I LONDON

FLEKSIBILITET ELLER FORUTSIGBARHET?

Den 8. september er det Stortingsvalg, og folket skal igjen stemme frem hvem som skal styre landet de neste fire årene.

Veldig få finner et parti som de er enige med i absolutt alle politiske saker, og man kan ofte forutsi hva partiene mener dersom man kjenner til deres ideologi.

Som fagforening kjemper vi en evig kamp for blant annet retten til faste ansettelser, sykelønn, en pensjon å leve av, styrking av yrkesfag og krav

til å ansette lærlinger. I tillegg har vi sluttet oss opp om kampen mot bemanningsbyråene, de høye strømprisene og usosiale kutt som rammer de svakeste for å nevne noen saker.

Det er verdt å merke seg at en politisk fløy går motsatt vei ved å ville finansiere skattelette til de som tjener mest på bekostning av kutt i arbeidsledighetstrygd, fjerne fagforeningsfradraget, kutt i skattefradrag i forbindelse med reiseoppdrag osv. Listen er lengre.

Tor-Erik Lundberg, redaktør.

Det er all grunn til å være skuffet over mange av prioriteringen til dagens regjering, og de trenger å bli utfordret med en sterkere opposisjon som vil trekke samfunnet i en retning som kommer flere til gode.

Sett deg godt inn i hva de forskjellige partiene står for og benytt deg av stemmeretten – den er ikke en selvfølge i en verden preget av krig, overgrep og narsissistiske ledere.

Men først skal vi ta en velfortjent sommerferie. En rettighet som for øvrig er kjempet frem av fagbevegelsen før den til slutt ble lovbestemt!

God lesning, god sommer og godt valg når den tid kommer!

Tor-Erik, redaktør

Illustrasjon: undervisning.stortinget.no.

SCHINDLERKLUBBEN

 TOR-ERIK LUNDBERG

Vi i heisbransjen merker som oftest ringvirkningene av en dupp i byggebransjen senere enn mange andre yrkesgrupper. Til tross for dette er det fortsatt nok av arbeid til alle i Schindler, selv om arbeidsmengden er noe ujevnt fordelt mellom avdelingene.

Takket være den gode innsatsen vi legger igjen ute i sjakta og på byggeplassene – kommer det inn stadig nye oppdrag. Blant de nyervervede kan det blant annet nevnes kontrakter med universitetet i Oslo, Oslo Universitets-

sykehus og helse og omsorg i Bergen Kommune. Flere heiser skal monteres i Regjeringskvartalet, på Bodø Lufthavn og i det nye høyhuset som kommer under utbyggingen av Oslo Spektrum for å nevne noen.

Innsatsen gjenspeiles i bedriftens gode resultat og i avsatt utbytte de siste årene. Noe som klubben har med seg inn i de lokale lønnsforhandlingene hvor første møte er satt til 4. juni. Som i de andre klubbene er det en målsetning at forhandlingene ikke

skal strekke like langt ut i tid som det gjorde i fjor, men her er det forhandlingsresultatet som er det avgjørende.

Klubbens årsmøte ble avholdt den 28. mars i henhold til gjeldende statutter med gjennomgang av styrets beretning, godkjenning av regnskap og budsjett og behandling av innkommende forslag. Selv om det fortsatt er mange kjente navn i hovedstyrets sammensetning, så har vi også fått inn noen nye.

De sentrale tillitsvalgte etter valget er som følger: Hovedtillitsvalgt er fortsatt Alexander Udnes (Oslo), nestleder er Christopher R. Fossum (Oslo), Tor-Erik Lundberg (Oslo) er sekretær og Thomas Johansen (Oslo) som kasserer. Sander G. Ekhall (Oslo) er nyvalgt hovedverneombud, og med seg har han Teodor Kirkenær (Oslo) som vara HVO. Sivert Haugland (Oslo) er lærlingtilsynsvalgt og Trym Haug (Oslo) er valgt av lærlingene som lærlingerepresentant i styret. Med Mads Hjermundrud (Drammen), Tord I. Johansen (Tromsø), Gaute Finstad (Trondheim), Per Erik Sagstad (Bergen), Vidar Nordtvedt (Trondheim) og Stig Åge Engstrøm (offshore) som øvrige styremedlemmer.

Som ledere av de mange utvalgene har hovedstyret konstituert Rolf Paulsen (Bergen) som leder av Undervisningsutvalget, Sander Ekhall som leder av Teknologiutvalget og Sivert Haugland som leder av Montasjeutvalget. Sistnevnte utvalg er godt i gang med å kartlegge mulighetene for å innføre akkord i bedriften. Ta kontakt med

lederne av disse utvalgene dersom du skulle ha spørsmål som faller innenfor noen av disse utvalgene.

Anledningen må benyttes til å takke montørtreffutvalget og Thomas Johansen for vel gjennomført møtetreff på Island. Her var det ikke mye å pirke på, og jeg må vel kunne si at dette kvalifiserte til tett oppunder terningkast seks og det innenfor budsjett. Vi som jobber tett med Thomas, vet hvor mye arbeid han har lagt i dette både før og etter turen.

Selv om «hakkespettlogoen» er den samme, så har bedriften vært igjen flere endringer de siste årene – kanskje i takt med samfunnet, heisbransjen og den teknologiske utviklingen. Da har det vært viktig med en sterk klubb som forutgår begivenhetene og legger føringene ved å ta eierskap i utviklingen med gode avtaler.

Klubbens fremgang skyldes i all hovedsak samholdet i klubben, men man kan ikke unnlate å nevne noen av de samlende og gode tillitsvalgte som har

vært med på å prege klubben gjennom årenes løp. Her vil jeg på vegne av hele klubben benytte anledning til å takke av Rune Larsen (64) som mangeårig tillitsvalgt i både klubb og forening. Etter over førti år i Schindler har Larsen nå lagt vekk trekantnøkkelen og gått over i pensjonistenes rekke. Kjenner vi Larsen rett – så fyller han nok den ledige tiden ved Strand båtforeningen og på hytta i Sandefjord sammen med familien. Vi ønsker deg alt godt i den nye tilværelsen.

ORONAKLUBBEN

 ORONAKLUBBEN

Hei dere, vi er nå i skrivende stund i gang med å klargjøre for første forhandlingsmøte med bedriften som er satt til tirsdag 27. mai.

Vi er spente på om vi klarer målet som skrevet i tidligere utgave om å bli tidligere ferdig med forhandlinger for i år enn slik det har blitt de siste årene. Det er også mye arbeid rundt ny bilavtale i Orona. Det har vært gjennomført mange møter om dette, og etter siste klubbmøte ble det diskutert mye rundt utkastene vi får fra bedriften. Klubben har konkludert at vi ønsker å sette videre arbeid på denne avtalen på is frem til lokale forhandlinger er ferdig, ettersom denne inneholder blant annet et ønske om privatbilavtale. Vi ser at det er en stor fare at det foreløpige utkastet kan gi våre kollegaer store utgifter i løpet av en leasing periode slik avtalen fremlegges nå.

Det nærmer seg heiscup med stormskritt, vi gleder oss masse til å dra på tur igjen. Vi har per nå 11 bekreftede deltagere, men vi vet det blir flere. Heiscupen er et stort høydepunkt i året for oss, samholdet blir bare større og vi får mulighet til å samle

avdelingene igjen med aktivitet og hygge, dette blir bra!

Videre ønsker vi alle klubbene lykke til med årets forhandlinger og at godværet fortsetter!

Rune Larsen har som mangeårig tillitsvalgt satt sitt preg på Schindlerklubben. Bildet er tatt i anledning at Rune hadde 40 år i bedriften i 2022.

PÅKOBLET MED EL OG IT

REDAKSJONEN

Leder av HMF, Markus Hansen, og hovedtillitsvalgt i Schindler, Alexander Udnes, gjestet nylig podkasten «Påkoblet med EL og IT».

Her forteller Alexander om Schindlerkonflikten og arbeidsrettssaken hvor både klubben og bedriften ble dømt for ulovlige aksjoner. For Alexander fikk dette alvorlige konsekvenser, mens sanksjonene mot bedriften var minimale i forhold. Konflikten som fulgte, understreker hvor avgjørende det er at tillitsvalgte har aktive medlemmer og fagforeningskamerater i ryggen.

I podkasten får vi også høre Markus ta for seg LO-kongressen hvor vern av tillitsvalgte er en av EL og IT Forbundets viktigste saker. Du kan lytte til podkasten ved å skanne QR-koden.

KONEKLUBBEN

BÅRD NAVRUD HMF ARKIV

Etter en snøfattig vinter her på Østlandet, er det godt å kjenne vårsolen varme igjen. Med varmere vær, skrus også termostaten litt opp i klubbene.

Det generelle tillegget i år ble på 5 kr. Resten skal forhandles om lokalt. Koneklubben er på ingen måte fornøyd med at forhandlingene for 2024 ikke kom i mål før på nyåret. Dette skaper i våre øyne mye unødvendig misnøye. Spesielt når resultatene tilsier et overskudd som det burde være aksept for å dele med alle de som utfører arbeid på og med heis. Arbeidstrykket på alt fra salg – prosjektering – arbeidsledelse – montører er høyt. Dette synes vi at ledelsen bør verdsette. Regningene blir ikke betalt med ett klapp på skulderen og fine ord ... Selv om det heller ikke har vært mye av det i året som gikk. Uansett, 26.mai blir kravene til

Koneklubben overlevert ledelsen. Disse skal selvfølgelig diskuteres på klubbmøte i forkant.

Bedriften valgte å ikke ta inn lærlinger i 2024. Begrunnelsen var at vi ikke har kapasitet til å følge opp. Dette mener vi kun skyldes prioritering. I 2025 har ledelsen signalisert at Kone ser for seg 5-6 lærlinger. Dette er ett skritt i riktig retning, men ganske langt fra det som er behovet. Snittalderen i bransjen øker og bare for å dekke pensjonsavgang vil det være behov for ca. 40 lærlinger i året. OPPHEI er klare, så nå er det opp til bedriftene.

Avslutningsvis er det bare å ønske alle en riktig god sommer. Vi krysser fingrene for skyfri himmel og lite vind. Samarbeidet mellom klubb og bedrift kan stå for noe, så får naturen stå for resten. Man kommer langt med respekt og et godt samarbeid.

Koneklubben har vært ute i ruskevær før. Her fra konflikten i 2017.

OTISKLUBBEN

TOMMY RØNNING HMF ARKIV

Siden sist så har vi avholdt landsråd og årsmøte. Denne gangen på Gudbrandsgard hotell på Kvittfjell. Et flott sted med god mat og drikke og god service.

Vi hadde besøk av Jan Erik Toft som svarte på spørsmål fra salen og informerte litt om veien videre i Otis.

Vi fikk også besøk av Markus Hansen som ga oss en liten innføring i hva slags forening vi er, noen tilbakeblikk på historiske kamper i faget og viktigheten av å være organisert.

I år ble det også valgt inn flere nye i forskjellige roller i tillitsmannsapparatet. Unge engasjerte gutter med gode holdninger og «hue på rett plass». Sammen utgjør vi et bra lag. Fremtiden ser lovende ut for Otisklubben.

Otisklubben strever fortsatt med mye av de samme tingene som tidligere. Riktig lønn, tilgang via apper til lønsslipp osv. Dette jobbes det med kontinuerlig.

Når det kommer til bemanning så er det pr nå ingen flere som er aktuelle for sluttpakker. Ledelsen virker å være fornøyd med resultatet av dette tilbudet. Vi i klubben ser litt annerledes på dette. Vi har mistet flere folk (7 stk.) og kompetanse enn vi ønsker og er veldig spent på hvordan bedriften vil løse dette fremover i forhold til arbeidsmengde.

Når det gjelder lærlinger så er det lite eller ikke noe håp om at det blir ansatt noen i år. Bedriften har valgt å se på dette mer som en utgift enn en investering og prøver å «effektivisere» bruken av de lærlingene vi har. Noen av disse grepene kan være til nytte og er reelle og noen er ikke det. Vi får se hva fremtiden bringer på dette området.

Den 28. april hadde Otis et storfint besøk av Judy Marks. Hun er sjefen over alle sjefer i Otis og holder til i USA. Hun ble mottatt på kontoret med pomp og prakt, klipte snorer, spiste lunch og småpratet med de inviterte fra administrasjonen. Representanter fra klubbstyret var

Tommy Rønning (Otis). Her fra foreningens Landsråd tilbake i 2013.

også invitert, men av forskjellige årsaker passet det dessverre ikke denne dagen. Besøket ble ansett som hyggelig av de som deltok.

Vi skal i gang med lokale forhandlinger i løpet av relativt kort tid. Det blir spennende å se om disse forhandlingene lar seg gjennomføre med en fornuftig fremdrift og avsluttes innen rimelig tid i år. I mellomtiden ønsker jeg alle en god sommer.

DØMT ETTER ULYKKE

En tyrkisk domstol har dømt fire personer til fengsel for uaktsomt drap etter en heisulykke som kostet en 22 åring livet ved et statlig drevet studenthjem i 2023.

Hovedtiltalte som representerte vedlikeholdsselskapet, ble dømt til fem år og seks måneders fengsel og fikk yrkesforbud i to år. Tre andre, inkludert eieren av installasjonsselskapet og to ingeniører, ble dømt til nesten tre

års fengsel hver. En femte tiltalte ble frikjent. Ulykken utløste omfattende protester mot dårlige forhold ved statlige studentboliger over hele Tyrkia, skriver Elevatorworld.

MONTØRTREFF PÅ ISLAND

Det sies at den lille øystaten ute i Nord-Atlanteren ikke har hatt et større besøk av nordmenn siden de første norske bosetterne slo seg ned på øya i 874.

TOR-ERIK LUNDBERG JIM SKJERVE

For den første uka i april ankom om lag 160 heismontører øya for å delta på Schindlerklubbens montørtreff. Allerede på onsdagen ankom fortroppen fra Drammen til hovedstaden Reykjavik, og i dagene frem mot fredagen fulgte montører fra Kristiansand i sør til Alta i nord.

Selv om det norske følge hadde klart å finne veien til Reykjaviks bargate – så hadde de fleste i tillegg likevel sett sitt snitt til å oppleve den vulkanske øyas spektakulære natur som er preget av lavaørkener, isbreer, fjell, varme kilder og vulkaner. Noen nøyde seg med en guidet tur innom de mest kjente landemerkene, mens andre hadde leid bil og hadde nærmest vært rundt hele øya som for anledningen hadde tatt på seg finværet.

Flere hadde kanskje håpet på en tur til fiskerbyen Grindavík, ikke langt fra flyplassen Keflavík, for å se på lavaen fra den aktive vulkanen. Men her var veien stengt grunnet den brennhete lavaen og de farlige vulkanske gassene. Noe som kanskje var like greit – da utbruddet den 1. april i år, som var den åttende i rekken siden 2023, var en tragedie for innbyggerne og som hadde ført til betydelige skader på infrastruktur og eiendom.

Island byr på mye spektakulær natur.

Mange benyttet også anledningen med et besøk til turistfellene «Blue Lagoon» og «Sky Lagoon» for bad og velvære i utendørsbassengene som er naturlig oppvarmet slik som alt annet varmt vann på øya.

Ettersom det norske fotballforbundet hadde lagt ut tretti gratisbilletter til fotballandskampen mellom Island og Norge som ble spilt denne helgen, var det en gjeng som tok turen for å heie frem det norske kvinnelandslaget. Dessverre slapp ikke alle inn da Island visstnok hadde solgt flere av de tiltenkte billettene videre. Så dessverre måtte en gjeng fra Bergen og Stavanger bli stående igjen utenfor mens kampen inne på stadion

endte uavgjort. Som plaster på såret fikk de uttrykk for sine følelser på norske TV2 som viste medlidenhet over den, til tross for dette, så muntre og sangglade gjengen.

I motsetning til montørtreffet i København for to år siden, så hadde Schindlerklubben denne gangen gjort unna årsmøte en uke før avreise. Men det var likevel felles middag på hotellet både på fredagen og lørdagen hvor sosialiseringen fortsatte, og hvor mange benyttet anledningen til å knytte nye bekjentskaper. Dessverre hadde ikke våre islandske kollegaer anledning til å treffe oss denne helgen – så det får vi ha til gode. Du kan se flere bilder på side 2 og 3.

LANDSRÅD

REDAKSJONEN

Lokale forhandlinger, angrepet på sykelønna, nyliberalismen og sterke fagforeninger var blant temaene på vårens landsråd i foreningen.

Foreningens filosofi og standpunkt som ble satt på det radikale syttitallet har vært gjennomgående for foreningas suksessoppskrift gjennom flere tiår – dette kunne panelet bestående av Alexander Udnes, Per Arne Jensen Salo og Terje Skog konstatere under debatten om sterke fagforeninger.

Ut fra de gode diskusjonene som fulgte var det bred enighet på landsråd om at ingenting er en selvfølge, og det må fortsatt kjempes

for både faget og Overenskomsten. Når vi rekrutterer nye medlemmer så er dette det beste argumentet, og ikke forsikringspakkene fra LO Favør.

Ali Esbati fra De Facto, som har sittet i den svenske Riksdagen, kunne engasjert fortelle hvordan endringene av den svenske sykelønnsordningen har påvirket svenske arbeidstagere og flyttet syke arbeidstagere ut i arbeidsledighet.

Et annet viktig tema på dagsorden var en oppdatering fra klubbene, og en diskusjon om samarbeid og deling av informasjon på tvers av klubbene.

F.v.: Alexander Udnes, Per Arne Jensen Salo og Terje Skog.

MURER UTEN BEMANNINGSBYRÅ

Det har lenge vært tradisjon for, og avtaler om, innleie mellom bedrifter i byggebransjen i Trondheim, skriver Fri fagbevegelse. Murene fikk sin første avtale i 2012, men det er først i år man har fått en avtale der nesten alle bedriftene har inngått skriftlig og bindende avtale om å leie arbeidskraft fra hverandre i stedet for fra et bemanningsbyrå.

GLOBALE INNOVATØRER

Otis og Mitsubishi Electric er inkludert på Clarivates liste over verdens 100 mest innovative selskaper i 2025. Otis har vært på listen tre år på rad, mens Mitsubishi Electric oppnår sin 13. plassering. Utmerkelsen er basert på analyse av globale patenter og fremhever selskapenes evne til å utvikle unike og innflytelsesrike teknologier innen vertikal transport, skriver Elevator-world.

FORBUD MOT KNIV

Bravida i Sverige innførte i fjor et totalforbud mot bruk av kniv, skriver arbeidet.se. Forbudet ble begrunnet med at det årlige var omkring tjue alvorlige arbeidsskader som var forårsaket med bruk av kniv i forbindelse med arbeidet.

ÅRSMØTE 2025

 TOR-ERIK LUNDBERG

Årsmøtet i foreningen ble avholdt den 10. april på Grorud Samfunns- hus med overføring til avdelinger utenfor hovedstaden.

Nestlederen i foreningen, Christopher R. Fossum, ledet årsmøte, mens organisasjonssekretær Erik Eikedalen førte pennen og Teodor Kirkenær sørget for kommunikasjon og digital overføring til resten av landet.

Da kasserer Thomas Johansen skulle legge frem tallenes tale, forelå dess- verre ikke revisors beretning for regnskapet grunnet sykdom. Dette hindret ikke årsmøte i å ta både årsregnskap og balanse til oriente- ring, i tillegg til at det foreslåtte bud- sjettet for neste årsmøteperiode ble vedtatt.

INNKOMMENDE FORSLAG

Det var innkommet fire forslag til årsmøte. HMF i Trøndelag sitt forslag om at hver avdeling skulle gis anled- ning til å bevilge inntil kr 10.000,- per år, etter vedtak på avdelingens årsmøte, ble vedtatt.

Et forslag om å fjerne kontingent på feriepengar og et annet forslag om å stanse finansieringen av heiscupen da forslagstiller heller ønsket andre alternative engasjement, ble begge nedstemt med overveldende flertall.

Derimot ble et forslag om økt priori- tering og økt støtte til studieutvalget møtt med positiv respons fra års- møtet. Dette skyldes nok at det store flertallet ser at både skolering av

Fra årsmøte på Grorud.

medlemmer og at arrangementer som heiscupen samlet sett styrker både klubbene og foreningen. Alle forslagene kan leses i sin helhet i årsmøteprotokollen.

BEVILGNINGER

På årsmøte ble det foreslått og ved- tatt å bevilge kr 20.000,- til Redd Barna. I forbindelse med krigen i Ukraina ble det vedtatt å bevilge kr 20.000,- til «Ukraine El Hub» for å lære opp nye håndverkere som skal gjenoppbygge landet, og kr 50.000,- til «Ukrainian freedom Convoys Norway». Sistnevnte bevilgning hadde blitt økt fra kr 20.000,- etter et benkeforslag fra Bergen.

I tillegg ble det vedtatt å bevilge kr 100.000,- til «Fair Play Bygg Norge»

for deres arbeid med å avdekke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Også her hadde innstilt bevilgning blitt økt fra kr 85.000,- til kr 100.000,- etter nok et forslag fra Bergen. Derimot ble støtte- abonnementet til tankesmia «Manifest Analyse» vedtatt redu- sert til kr 46.000,-.

VALG

Årets valg førte ikke til noen thriller, da valgkomiteens innstilling ble vedtatt med 99 % av stemmene og med en prosent avholden. Valgresul- tatet finner du på baksiden av bladet og på heis.no. Valgkomiteen hadde ingen innstilling til ny valgkomite, derfor ble det gitt fullmakt til høs- tens landsråd med å finne en ny valgkomite.

GENERALFORSAMLING I SOL-FONDET

 TOR-ERIK LUNDBERG

Rett i forkant av årsmøtet i forenin- gen – ble generalforsamling i Solida- ritetsfondet avholdt.

Styret i SOL-fondet har i perioden bestått av Roar Enerly (Kone), Roar Eilertsen (De facto), Rune Foshaug (Schindler), Tor-Erik Lundberg (Schindler) og Bård Navrud (Kone). Fondets daglige leder har vært Roar Eilertsen.

Styreleder Bård Navrud loset oss trygt igjennom dagsorden og regn- skap. Kort fortalt kunne Bård fortelle at fondets avkastning var i henhold til intensjonene, og at fondet ble forvaltet i henhold til tilsvarende etiske retningslinjer som ligger til grunn i Statens Pensjonsfond Utland.

VALG

Trond Polden la frem valgkomiteens innstilling hvor det ble foreslått gjen- valg av samtlige styremedlemmer, med unntak av Roar Enerly begrun- net med at han var blitt pensjonist.

Men det viste seg å bli en kamp om styreplassene i Solidaritetsfondet, da Trøndelag ønsket Vegard Løkken (Kone) inn i styret for å kunne repre- sentere distriktene. Dermed ble det kampvotering mellom Vegard og Thor Are Borlaug (Kone). Her fikk sistnevnte, som var blitt innstilt fra valgkomiteen, flest stemmer.

Roar Enerly ønsket å fortsette sitt engasjement i styret, dermed gikk det også til kampvotering mellom han og Bård – hvor avstemningen

Bård Navrud, styreleder i SOL-fondet.

viste at Bård fikk fortsette sitt arbeid i styret. Med dette takket generalfor- samlingen av Roar Enerly for hans gode engasjement for forvaltningen av fondet gjennom flere år.

ET FOND FOR KAMP

 TOR-ERIK LUNDBERG

Det var flere bakenforliggende årsaker til at årsmøtet i 1981 gjorde en betydningsfull strate- gisk beslutning om å opprette et eget kampfond.

Solidaritetsfondet, også kalt SOL-fondet eller kampfondet, har gjort det mulig for foreningen å holde ut lenge i streik ved å gi langt større streikebidrag enn det

som er tilfelle når andre LO- organiserte går ut i streik. Sam- tidig er midlene sikret slik at ingen utenforstående skal kunne inndra pengene. Eksempler på dette kan du lese mer om i foreningens historiebøker.

Ved første anledning ble det overført kroner 40 000,- og regn- skapet i 1982 viste et pent over- skudd. I 1983 overførte årsmøte kroner 200 000,- til kampfondet. Etter en langvarig konflikt i bransjen i 1987 vedtok årsmøte at kampfondet skulle være på ti

millioner kroner innen 1. januar 1991 i «1987-kroner». Hundre kroner fra hvert medlem i ekstra- kontingent hver fjortende dag skulle være nok for å få til dette. I dag er fondet betydelige større.

Midlene skal kunne stilles til rådighet for medlemmene av foreningen på kort varsel ved konflikter. Det betydelige beløpet i kampfondet vil muligens også bli tatt med i vurderingen av mot- parten når de vurderer hvor lenge foreningen kan holde ut. Fondet er også eier av Heistjenesten.

ARBEIDERNE DAG

TOR-ERIK LUNDBERG

Flere hadde funnet veien til foreningens tradisjonsrike første mai-frokost i hovedstaden som er et arrangement for hele familien.

Arrangementet i toppetasjen på Folketeaterbygningen – er åpent for alle medlemmer med familie, og i år ble det observert medlemmer fra både Drammen og Hamar i tillegg til de som har sitt arbeidsted i og rundt Oslo.

Her var det matservering, loddtrekning, tale for dagen og trylleshow med Davido før de som hadde anledning samlet seg bak foreningens fane nede på Youngstorget. Etterpå var det flere som gikk for å ta et glass, og ryktet skal ha det til at det ble riktig så hyggelig. Så dersom du ikke hadde anledning til å delta i år – så oppfordres det til deltagelse neste år.

I år som i fjor badet Oslos gater i solen denne første dagen i mai, og kanskje var dette en av årsakene til at det var et godt fremmøte – også bak foreningens fane som ble båret av Ingrid Overholt. Blant de mange parolene i årets tog fant vi blant annet forsvaret av sykelønna, bevaring av pensjonsrettigheter, knus fascismen og en oppfordring om å la ledige hender bygge flere boliger.

Blant dagens mange appellanter og talere var Marian Hussein (SV), Seher Aydar (R) og Jonas Gar Støre (Ap). Sistnevnte ble flere ganger avbrutt av Palestinademonstranter som mente

Sekretær Ingrid Overholdt var i år, som i fjor, årets fanebærer.

regjeringen gjorde for lite for palestinerne, og med et budskap om at oljefondet må avslutte sine investeringer i Israel. Det samme budskapet om å trekke oljefondet ut av Israel

var å finne igjen på 1. mai-paroler i et håp om å få slutt på drapene. Et rimelig krav som flere og flere støtter opp om!

INTRIGER, VALG OG KVARTS

TOR-ERIK LUNDBERG LO

Den 5. til 9. mai møtte 315 valgte delegater til LO-kongressen for å vedta landsorganisasjonens retning for perioden 2025 til 2029.

Fellesforbundets leder, Jørn Eggum, var først nominert til å bli ny leder av LO etter Peggy Hessen Følsvik. Men i dagene før kongressen fremstilte TV2 og NRK en sak om at Eggum hadde tilbudt en hysj-avtale til en tidligere elskerinne, noe som til slutt førte til at Eggum trakk sitt kandidatur som ny leder av LO.

Dette uten at det fremgikk at Fellesforbundets avd.10 som kvinnen hadde ledet, først var blitt satt under administrasjon av et enstemmig forbundsstyre grunnet en rekke varsler mot henne. Konsekvensen ble at hun måtte trekke seg fra vervet som tillitsvalgt, og uklokt hadde Eggum selv deltatt i den påfølgende prosessen. Men dette kan du lese mer om i andre medier enn NRK og TV2.

LOs valgkomite endte til slutt på å nominere nestelederen i Fellesforbundet, Kine Asper Vistnes, som ny leder av LO. På kongressens fjerde dag ble 48-åringen, med bakgrunn som industriarbeider på kabelfabrikken Nexans på Langhus, valgt inn som ny LO-leder. Nå har hun som målsetning å samle rød-grønn side.

På forhånd hadde El og IT Forbundet overraskende nok lansert leder av foreningen, Markus Hansen, som deres kandidat til LO-ledelsen. Men som forventet ble ikke Markus innstilt av valgkomiteen. Han ble likevel forsøkt benket inn og det endte med kampvotering mellom Hansen og innstilte Frode Engen fra Arbeidsmannsforbundet. Her tapte Markus Hansen, ikke så overraskende i og med at valgkomiteen var enstemmig, valget om å bli ny LO-sekretær med 58 stemmer mot Frode Engens 252 stemmer. Trolig var det avgjørende at Hansen ikke hadde den nødvendige tilhørigheten til Arbeiderpartiet.

Kine Asper Vistnes ble valgt til ny LO-leder på kongressen.

kritisk infrastruktur, viktigheten av tillitsvalgte, samt viktigheten av å ha medlemsmøter i klubben.

LO-kongressen vedtok videre noen gode tekster på boligpolitikk og en langsiktig plan mot kvartsstøv og asbest. Bestridelse av sykemeldinger som arbeidsgivere har begynt med kom også med, kan Markus fortelle.

Når det gjelder AFP, så oppfatter Hansen at kompromissforslaget som ble velsigna av de største forbundene og El og IT Forbundet, var det beste man kunne oppnå gitt forutsetningene, i stedet for å bli banket i hodet med en opptjeningsordning som mange ville tape på. Riktignok har LO nå gått bort fra kvalifiseringsordning til en «alle år teller» ordning, men hvordan ny AFP vil se ut er det ingen som vet enda.

Flere forbund kjemper mot usynlige jobbfarer

Heismontør Markus Hansen skremte vettet av Jonas Gahr Støre med en sukkerbit. Men heldigvis var det en sukkerbit og ikke en klump med kvartsstøv eller asbest.

Faksimile fra frifagbevegelse.no/nettverk/Leif Martin Kirknes.

Markus klarte likevel å markere seg fra talerstolen hvor han tok for seg blant annet helsefarene ved innånding av kvartsstøv med statsministeren i salen. Andre saker Hansen løftet var viktigheten av fagbrev innen telekom og at dette defineres som

ALDERSSAMMENSETNING KAN BY PÅ BEMANNINGS- UTFORDRINGER I BRANSJEN

CHRISTOPHER FOSSUM

Flere av bedriftene har virket kritiske til å ta inn lærlinger de siste par årene, men det kan se ut som det kan bli problematisk med bemanningen om få år. Selv om det er en liten nedgang i markedet, kan dette bli problematisk på sikt. Da det er over 100 montører som nærmer seg, eller allerede er i pensjonsalder.

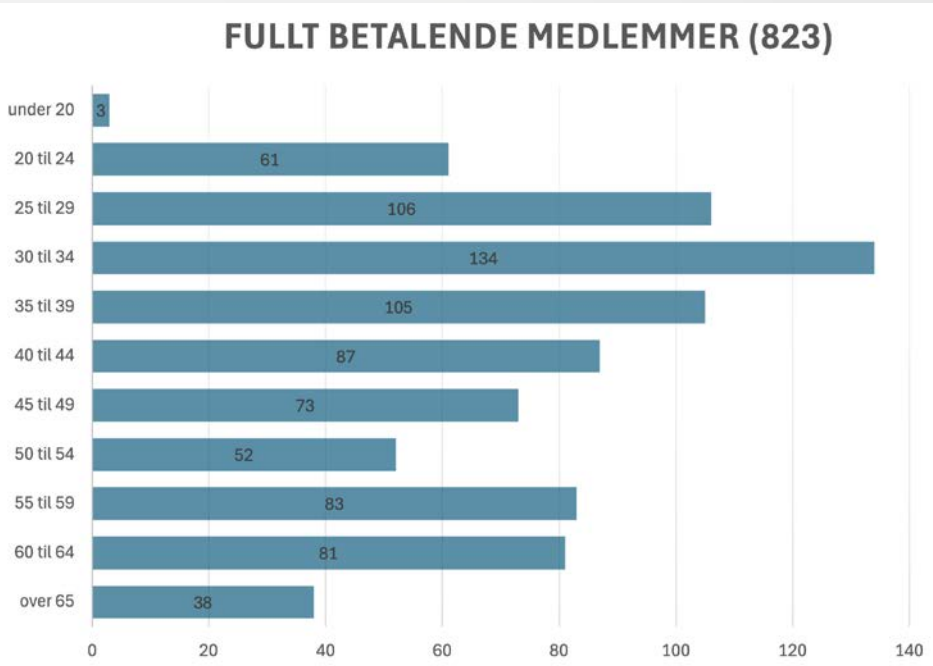
Ser vi nærmere på alderssammensetningen, er det særlig Schindler og Kone som har flest eldre montører. I gruppen over 65 år finner vi totalt 38 montører, 11 hos Schindler og 19 hos Kone. I aldersgruppen 60–64 år er tallene henholdsvis 32 og 24. Dette gir et tydelig bilde av at store deler av arbeidsstyrken snart vil forlate arbeidslivet.

Dette gir grunn til bekymring: Utdanning av montører skjer ikke over natten. Det tar flere år å utdanne fagfolk med den kompetansen og erfaringen som kreves i bransjen. Dersom man ikke setter i gang målrettede tiltak for rekruttering og opplæring, risikerer man å miste rundt 100 montører i løpet av få år, noe som vil redusere kapasiteten betraktelig.

Under ser vi en tabell som viser alderssammensetning i de forskjellige bedriftene og fullt betalende medlemmer i hver aldersgruppe. Det er Schindler og Kone som har flest eldre montører.

Fullt betalende medlemmer		SCHINDLER	KONE	OTIS	TKE	ORONA	ANDRE
over 65	38	11	19	2	3	3	0
60 til 64	81	32	24	10	9	0	6
55 til 59	83	27	27	12	8	3	6
50 til 54	52	21	13	7	4	1	6
45 til 49	73	23	22	12	6	1	9
40 til 44	87	26	24	8	8	4	17
35 til 39	105	34	22	19	11	2	17
30 til 34	134	35	35	19	14	14	17
25 til 29	106	28	21	16	16	6	19
20 til 24	61	22	12	3	13	1	10
under 20	3	1	0	0	1	0	1

Jeg konkluderer med at bransjen står overfor en betydelig utfordring når det gjelder alderssammensetning og rekruttering. Tallene viser en tydelig skjevhet mot eldre arbeidstakere, spesielt hos Schindler og Kone. Med over 100 montører på vei ut av arbeidslivet, haster det med å utdanne og rekruttere nye fagfolk. Dette krever både at bedriftene endrer sin holdning til lærlinger og at det satses mer på kompetansebygging. Dersom man ikke tar grep nå, kan det føre til bemanningsproblemer, redusert kapasitet og mulige driftsforstyrrelser i nær fremtid.

Orona søker
etter heismontører
til våre kontorer i
Tønsberg / Hamar / Oslo

orona-group.com/no-no/ledige-stillinger/

INNLEIEFORBUDET BRYTES PÅ STATSBYGGS BYGGEPLASS

☰ TOR-ERIK LUNDBERG

Bemanningsbransjen finner stadig nye kreative løsninger for å unngå innleieforbudet. Elektrikerne har kommet over flere tilfeller av dette – nå sist på en byggeplass hvor Statsbygg er byggherre ved det nye Livsvitenskapsenteret i hovedstaden.

Her har elektroentreprenøren Storm Elektro AS midlertidig ansatte gjennom bemanningsbyrået North personell AS.

Dette bryter med innleieforbudet og undergraver faste ansettelser, lønns- og arbeidsvilkår og inntak av lærlinger. EL og IT Forbundet har nå reist et søksmål mot Storm Elektro for bruddet på innleieforskriften.

Foreningen var på plass med fana.

Foreningen var til stede på en fanemarkering den 7. april sammen med en rekke andre fagforeninger for å

vise motstand mot omgåelsene av forbudet mot innleie i Oslofjordområdet.

BEMANNINGSBRANSJEN GIR SEG IKKE

☰ REDAKSJONEN

Flere bemanningsbyråer har nylig anmeldt LO for korrupsjon etter å ha gitt økonomisk støtte til AP, og hvor de mener at de til gjengjeld blant annet har fått gjennomslag for forbudet mot bemanningsbransjen.

Interesseorganisasjonen for små og mellomstore bedrifter (SMB) beskriver anmeldelsen som «solid, saklig og omfattende» og mener en etterforskning kan avdekke om det er kjøpt innflytelse gjennom lukkede møter.

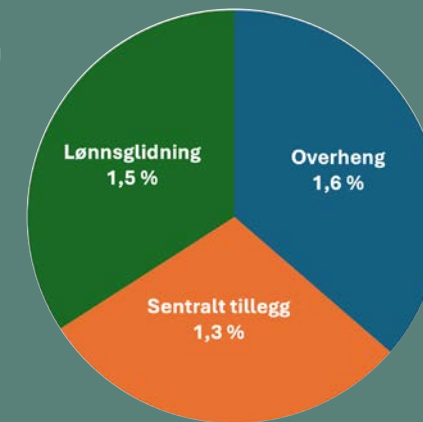
Tidligere har ti bemanningsbyråer krevd staten for 50 millioner kroner i erstatning etter innleierestriksjonene fra 2023, som de mener ble påvirket av LOs press på regjeringen. Tre av disse byråene har allerede gått konkurs, og hele bransjen beskrives som konkurstruet.

LØNNSOPPGJØRET 2025

☰ REDAKSJONEN

Uten streik ble det enighet mellom LO og NHO om en ramme på 4,4 prosent i årets mellomoppgjør for frontfagene.

Dette innebærer 5 kroner i et sentralt tillegg, samt ytterligere et lavlønnstillegg på 2 kroner til ansatte som tjener i snitt mindre enn 90 prosent under en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn som er på kroner 606 626,-.

Statistisk Sentralbyrå lanserte den 9. mai konsumprisindeksen for april til april som havnet på 2,5 prosent.

POLITIKER MED DOBBELTROLLE

Stortingspolitiker Linda Hofstad Helleland (H) gikk inn i styret til barnehagegiganten Norlandia – fire måneder senere stemte hun i en sak på Stortinget som påvirker barnehageselskapenes økonomi, skriver VG. Fra tidligere er det kjent at hun har styreverv hos blant annet «Rema» Reitan.

ER DU KLAR FOR ÅRETS HEISCUP?

Informasjon om heiscupen i Milano den
12.-14. september finner du ved å skanne QR-koden

UROLIGE TIDER – ELLER EN GYLLEN MULIGHET FOR EU-KÅTE LIBERALISTER?

Høyresiden i norsk politikk (og kanskje særlig partiet Venstre) bruker uro i verden som argument for norsk medlemskap i EU. Uten EU står vi uten et sikkerhetsnett, sier EU-tilhengerne, men dette handler egentlig om noe helt annet enn sikkerhet; nemlig det å få Norge inn i en union styrt av marked, konkurranse og kapital – med minst mulig fellesskapstekning, velferd og innblanding fra oss i fagbevegelsen.

ERIK EIKEDALEN FLICKR

«Venstre vil at Norge skal bli medlem av EU og delta aktivt i utviklingen av et tryggere, grønnere og mer rettferdig Europa,» kan vi lese på Venstres hjemmeside. Men tryggere, grønnere og mer rettferdig for hvem? Er det arbeidstakere, fagorganiserte og velferdsstaten de snakker om? Eller er det markedet og næringslivet som vil komme best ut av et medlemskap?

DE FIRE FRIHETER

EU som prosjekt er, og har alltid vært, grunnleggende kapitalistisk. EUs traktater, politikk og den økonomiske strukturen er gjennomsyret av markeds- og nyliberalistiske trekk. EU ble ikke bygget på en ide om et

felles velferdsprosjekt, men på ideen om et felles **marked**. Roma-traktaten fra 1957 slo fast at fri bevegelse av varer, tjenester, kapital og arbeidskraft skulle være bærebjelken i unionen. Dette er de såkalte fire friheter, som nærmest kan regnes som EUs hellige skrift.

Frihet og fri bevegelse høres i teorien alltid fint ut, men i praksis betyr det at markedet prioriteres fremfor demokratiske beslutninger. Statlig styring og regulering (for eksempel av boligmarkedet) blir begrenset, fordi det kan «hindre konkurranse», og offentlig sektor presses til konkurranseutsetting og privatisering (les: foretaksmodellen).

NYLIBERALISME

Fra 1990-tallet og fremover har EU vært en stadig mer tydelig motor for nyliberal reformpolitikk, som kutt i offentlige budsjetter, pensjonsreformer, lønnsreduksjoner og liberaliseringsdirektiver som i jernbane-, post- og energisektoren.

EU prioriterer konkurranse framfor solidaritet, privatisering framfor offentlig styring, og næringslivets behov framfor arbeidsfolkets trygghet. Og det stopper ikke ved fine ord i traktater – det er praksis. Under finanskrisen ble det innført kuttpolitikk over hele Sør-Europa, og faglige rettigheter er stadig blitt undergravd, senest i Viking Line- og Laval-dommene, hvor **streikeretten ble underordnet profitten**.

EU-kommisjonen står i stor grad for den gjennomførte politikken i EU – en ikke-folkevalgt del av EU med stor makt. Kommisjonen fungerer som en teknokratisk forvalter av marke-

«EU ble ikke bygget på en ide om et felles velferdsprosjekt, men på ideen om et felles marked.»

Guri Melby (V) bruker uro i verden som argument for norsk medlemskap i EU. Foto: Flickr.

dets interesser. Den økonomiske friheten til bedriftene i EU er viktige for EU enn om arbeiderne som jobber i samme bedrift har en lønn de kan leve av.

Tjeneste- og vikarbyrådirektivet er også gode eksempler på at det er markedet som er viktigst for EU. Begge direktivene har bidratt til sosial dumping, og særlig i lavtlønte yrker.

HØYREVRIDD EUROPA

I tillegg til å være et nyliberalt prosjekt, driver dagens EU også og flørter med skumle høyrepopulistiske krefter. Ytre høyre har stor

innflytelse i flere medlemsland som Ungarn, Polen, Italia og Frankrike. Og det gjelder ikke bare nasjonalt – disse kreftene har fått fotfeste i EU-parlamentet og kan være med å påvirke den videre kursen til hele unionen. Dette er de samme kreftene EU-tilhengere mener EU skal beskytte oss mot.

VENSTRESIDEN I EUROPA

Her hjemme blir ofte nei-siden stemplet som reaksjonære og – sett fra resten av Europa – ensomme. Men store deler av den øvrige venstresiden i Europa deler den samme prinsipielle motstanden som nei-siden her hjemme. Mange i britiske

Labour, særlig de fra fagbevegelsen, støttet Brexit. Det betyr ikke at de ønsket seg den Brexit-varianten de faktisk fikk, som ble kuppet av høyreekstreme krefter og brukt til å svekke arbeidstakerrettigheter og skape uro.

I Hellas, Spania og Italia er venstre-radikale og sosialistiske partier kritiske til EUs økonomiske tvangstrøyer og sosial dumping – og det handler om det samme for dem som nei-siden her hjemme; arbeiderklassens vilkår forvitres stadig mer i et system som alltid setter markedet først.

Et EU-medlemskap vil gi mindre demokrati, og prioriterer konkurranse framfor solidaritet og frihet. Foto: HMF Arkiv.

FRED, FRIHET OG DEMOKRATI

EU-tilhengere mener EU er et verdifelleskap som kjemper for fred, frihet og demokrati, og fremhever klimakrisen, pandemier og migrasjonsstrømmer som viktige grenseoverskridende kriser som trenger internasjonalt samarbeid. Og det er det lett å være enig i, men selv i kriser vil det alltid være markedsinteressene som vinner i et nyliberalistisk system. Det kommer vi ikke utenom, og dermed er det til syvende og sist de løsningene som gagnar kapitalen og de store selskapene som blir prioritert, mens arbeidsfolk må ta støytten.

I en tid hvor forskjellene øker, rettigheter presses og klimakrisen krever rettferdig omstilling – da er det ikke flere markedsdirektiver vi trenger. Da trenger vi **mer folkestyre**, ikke mindre. Mer fellesskap, ikke friere konkurranse.

NORGE OG EU

Vi er allerede bundet til mye av EU-systemet via EØS-avtalen. Et fullt medlemskap vil gi oss enda mindre demokratisk kontroll. EU er ikke en felles velferdsstat, men et marked. Vår egen velferdsmodell – som allerede er i ferd med å

bygges ned – må for all del beskyttes i enda større grad. Med mer makt til EU vil den garantert forvitte.

Urolige tider er ikke et argument for å bli med i EU. EU er ikke løsningen. Det er en del av problemet.

ROBOTSTYRT

Otis har for første gang integrert en autonom service-robot med heiser ved Sudima Hotel i Auckland, New Zealand. Med ny teknologi kan roboten selvstendig tilkalle heiser, velge etasjer og navigere uten menneskelig assistanse. Løsningen, utviklet i samarbeid med robotselskapet Pudu, brukes til å levere mat og drikke til hotellgjester, skriver Elevatorworld.

LAVKOST FØRER TIL ULYKKER

Mindre entreprenører, billige lavkvalitets heiser og deler, kombinert med manglende vedlikehold fører ofte til dødelige heisulykker i Hyderabad, India, skriver Telangana Today som viser til fem nylige heisulykker.

RØDLISTET

TOR-ERIK LUNDBERG

Dersom vi fortsetter å gi bort styringen av krafta vår til EU – vil dette utfordre eksistensen til fugle- og dyreliv, natur, industri, arbeidsplasser og hele lokalsamfunn her til lands.

Slik innledet et seminar i regi av Industriaksjonen hvor fagbevegelsen, industriledere og politikere var samlet til debatt om strøm, energi, industri og ikke minst EUs fjerde energipakke. For EUs innblanding i energipolitikken har ført til tap av rådighet over egen kraftproduksjon.

EUs fjerde energipakke som nå står på trappene, er en samling av direktiver og forordninger som har til hensikt å styrke EUs energimarked. Dette ved å gi ytterligere makt til EUs energibyrå (ACER), friere strømflyt i et europeisk kraftmarked med redusert statlig innblanding i kraftpriser og støtteordninger. Som et resultat av tidligere energipakker har vi allerede merket høyere strømpriser til tross for at det her til lands koster om lag 12 øre å produsere en kWh.

I januar i år startet Regjeringen behandlingen av EUs fjerde energipakke, noe som førte til at Senterpartiet forlot regjeringssamarbeidet med Arbeiderpartiet. Kanskje var Arbeiderpartiets lansering av *Norgespris* på strøm, et forslag som innebærer en fastpris på strøm på 40 øre kWh, et håp om å dempe debatten rundt innføringen av de omstridte direktivene?

Etter seminaret den 26. mars, deltok foreningen på nok en markering på Eidsvollsplass mot å gi mer styring av krafta vår til EU.

Makspris på strøm er et skritt i riktig retning, og en ting er sikkert – dette hadde ikke kommet uten press fra fagbevegelsen.

RIMELIG KRAFT PÅ FELLESKAPETS HENDER

Både fagforeninger og ledere innenfor norsk industri er samstemte om at det er et helt avgjørende konkurransefortrinn med bærekraftig og billig strøm til norsk industri for bevaring av norske arbeidsplasser.

Det er ikke bare vi i Norge, men hele Europa er avhengig av norsk industri og blant annet utvikling av mineraler slik som nikkel, utalte en direktør innenfor nettopp denne industrien. Her ble det blant annet vist til behovet for norsk nikkel under styrking av den militære forsvarsevnen i Europa.

Sofie Marhaug (Rødt) tok for seg utfordringene økte strømpriser har for mange husholdninger.

«For noen handler det om å velge mellom lys i lampa eller mat på bordet» sa Marhaug som sammen med tre andre folkevalgte fra Sv, Ap og Sp var invitert for å snakke om nettopp strøm.

EUS FJERDE ENERGIPAKKE

EUs fjerde energipakke består av en rekke inngripende direktiver.

ACER

EUs energibyrå, som påvirker nasjonal energipolitikk ved å samordne og overvåke kraftmarkedet i Europa.

UTENLANDSKABLER

Sjøkabler fra Norge til Tyskland (NordLink), Storbritannia (North Sea Link) og Nederland (Nor-Ned).

DET EUROPEISKE KRAFTMARKEDET

Strøm som selges og kjøpes på tvers av landegrenser via strømbørser som Nord Pool. Prisen bestemmes av tilbud og etterspørsel i hele Europa som fører til høyere priser i Norge

NORGES TILSLUTNING

Ap, H, Frp, V og MDG sørget i 2018 for et flertall for Norges tilslutning til EUs tredje energipakke. Partiene Sp, SV, Rødt og KrF stemte imot.

PARTIENE SVARER

REDAKSJONEN

						
Vil partiet gå inn for å oppheve, beholde eller utvide dagens innleieforbud i Oslofjordområdet?	utvide	utvide	beholde	beholde*	oppheve	oppheve
Vil partiet gå inn for å fjerne, bevare eller styrke statens innkjøpsregler hvor det blant annet kreves at 10 prosent av arbeidet skal utføres av en lærling?	styrke	bevare	styrke	uklart svar	bevare	bevare
Vil partiet gå inn for å fjerne, senke, beholde eller øke dagens fagforenings-fradrag i skattemeldingen?	øke	øke	øke	uklart svar	senke	fjerne

*Venstre legger til at de er imot det generelle innleieforbudet som gjelder for alle næringer i hele landet. SP, MDG og KrF har ikke svart på redaksjonens henvendelse før bladet gikk i trykken. En utvidet partiundersøkelse kommer på www.heis.no.

BLIR UTDANNET TIL ELEKTRIKER PÅ 35 UKER

REDAKSJONEN

I Sverige kan man nå videre-utdanne seg til elektriker på kun 35 uker!

«Vi vil utfordre utdanningssystemet», sier daglig leder ved ETG College i Sverige om deres intensiv-program for utdanning av elektrikere til arbeidet.se.

«Det var en veldig intensiv opplæring med høye krav til den enkelte, men den passet meg perfekt», fortalte en av de 12 deltakerne som deltok i det første kullet i opplæringsprogrammet for å bli installasjonselektriker som ble avsluttet i januar etter 35 uker.

Utdanningsprogrammet, som retter seg mot voksne som vil omskolere

seg, fører til det anerkjente ECY-sertifikatet (Elbranshens Centrala Yrkesnämnd) som er et svensk yrkesbevis på at man har de nødvendige kunnskapene og ferdighetene for å kunne jobbe som fullverdig elektriker.

«Vår opplæring for installasjons-elektrikere kompletteres ved å gjennomføre opplæringen i et akselerert tempo. Opplæringsløpet er utformet for å møte bransjens stadig voksende behov for kompetente elektrikere på en raskere og mer effektiv måte. Med forkortet studietid og et sterkt fokus på praktisk anvendelse kombinerer vi moderne teori med intensiv praksis, slik at deltakerne er klare til å bidra til arbeidslivet rett etter endt utdanning», skriver ETG-college på sine nettsider.

Det finnes nok av krefter her til lands også som gjerne vil kutte i yrkesutdanningen fordekket med

at de vil hjelpe folk ut i arbeid og samtidig møte byggebransjen behov for faglærte håndverkere. Dette er ikke veien å gå – da dette blant annet vil senke statusen til yrkesfag og føre til lavere nivå både på kompetanse og faglig utførelse!

NORMALT OPPÆRINGSLØP FOR Å BLI ELEKTRIKER I SVERIGE

- Treårig videregående skole (El- og energiprogrammet)
- Praksis/læretid på ca. 1 år. (1600 timer)
- Bestå en teoretisk og praktisk prøve for å kvalifisere til ECY-sertifikatet.
- Det må søkes om autorisasjon fra Elsäkerhetsverket avhengig av hvilken type arbeid man skal utføre f.eks. installasjon i boliger, industri, lavspenning osv.

FERIEHJEMMET

TOR-ERIK LUNDBERG HMF ARKIV

Etter en større debatt ble det den 30. mai i 1951 vedtatt at foreningen skulle gå til innkjøp av en eiendom på Nesoddtangen.

Den 2 mål store eiendommen som var bebygd med et hus på 83 kvadratmeter ble kjøpt for kroner 52 000,-, og ble finansiert av akkordkassen og et lån på kroner 32 000,- fra forbundets forsikringskasse.

Under hele vinteren i 1951-52 ble det arbeidet på eiendommen under ledelse av feriehemstyret som besto av foreningsleder Harry Hansen, Olaf Hauger og Helge Olsen. Blant annet ble det elektriske anlegget omlagt fra glansgarn til kuleledning. Forbedringer og reparasjoner fortsatt i tiden fremover og blant annet ble skrapearbeidet i forbindelse med malerarbeidet utført på dugnad av medlemmene.

Det var også behov for å kjøpe inn nytt kjøkkenutstyr, kamin, senger og annet utstyr. For å få råd til alt de trengte, så henvendte de seg til bedriftene. Resultatet ble over alle forventninger, hvor bedriftene Fortuna, Wisbech, Elektroløft og Hjørnegård ga kroner 1000,- hver og Hansen og Bjørnerud ga kroner 800,-. I tillegg ga Wisbech kroner 470,- til en ny kamin. Senere fikk de kroner 6000,- av Feriefondet til utbygging og reparasjoner. I tillegg donerte Hjørnegård mek. verksted 40 meter med gjerde-netting, Elektrisk Bureau ga elektrisk materiell til en verdi av kroner 1200,- og gruppa i Bergen sørget for

en flaggstang i stål. Eiendommen ble senere i samsvar med brann-taksten, taksert til kroner 84 000,-.

Etter mye arbeid og med en nyan-skaftet båt etter støtte fra Oslo Heisbedrift, var det klart for ferietid. «Heimen» som det ble hetende – ble i 1953 besøkt av 113 personer i løpet av 332 dager.

AVVIKLINGEN

Besøkstallene til «Heimen» gikk nedover med årene, og i 1959 kom feriehemmet på dagsorden da det ble ment at det ikke lengre lønte seg å sitte med feriehemmet med tanke på alle utgiftene. Men ledelsen ved feriehemmet argumenterte for å beholde feriehemmet.

Avstemningen som fulgte, viste 91 stemmer for å selge og 24 stemmer imot. Alle Bergens stemmen var for salg, noe som naturligvis hang sammen med feriehemmets

plassering nær Oslo. Men også blant Oslos medlemmer var det et flertall for salg.

Ifølge historieboka vår – så hadde ikke feriehemstyret den store entusiasmen for å selge, og salget gikk trått. Noen stor forretning kan man trygt si at det ikke ble, for i mai i 1960 ble det endelig solgt for kroner 52 000,- til tross for alle innvesteringer, dugnadstimer og årene med prisstigning. Kilder: Foreningens historiebok 1930-1955 og 1955-1980.

Foreningens feriehem «Heimen».

Feriehemmet var godt besøkt de første årene.

BLEIESKIFT, DUPLO OG KALD KAFFE

Morgan Helseth er en omgjengelig og trivelig tobarnsfar, som nylig har blitt valgt inn som nestleder i HMF. Han jobber til daglig i TKE Oslo, og holder til på Abildsø, han har erfaring som både montør og arbeidsleder. Morgan er engasjert i å bedre arbeidsdagen til montørene i sjakta, og trives med å sørge for at folk kommer trygt opp og ned.

CHRISTOPHER FOSSUM MORGAN HELSETH

Morgan Helseth er nyvalgt nestleder i foreningen.

Hvordan havnet du i heisfaget?

«Jeg har alltid vært nysgjerrig på hvordan ting fungerer, og ettersom pappa jobbet i heisfaget falt det ganske naturlig å søke utplassering

innenfor heis. Jeg skjønnte tidlig i utplasseringsperioden at heisfaget passet min tekniske interesse og bestemte meg der og da for at det var dette jeg ville jobbe med.»

Hva liker du best med faget?

«Det jeg liker best med heisfaget er variasjonen – det er alltid nye utfordringer, enten om man skal installere, vedlikeholde, feilsøke eller reparere heiser er dagene sjeldent like. Dessuten setter jeg stor pris på det ansvaret vi har i å hjelpe folk med funksjonshemninger, og sørge for at folk generelt kommer trygt frem – det er en følelse av å gjøre noe viktig.»

Hvordan var overgangen fra sjakta, til å jobbe som arbeidsleder også tilbake?

«Overgangen fra å være 'en av gutta' på gulvet, til å jobbe som arbeidsleder var lærerik og til tider ganske utfordrende. Som arbeidsleder måtte jeg lære å organisere, motivere og å ta ansvar. Det var til tider en utfordring å balansere det tekniske ansvaret med ledelses- og personalansvaret, men det var også veldig utviklende og interessant. Å komme tilbake til å jobbe i sjakta har vært en god påminnelse om hvorfor jeg startet i faget i utgangspunktet, og tiden som

leder har gitt meg en bedre forståelse av hvordan den andre siden av bordet ser ut.»

Hvilke verv og oppgaver har du i klubb og forening?

«Jeg er nestleder i HMF og verneombud for ny montasje i TKE Klubben.»

Hva betyr fagforening for deg?

«Samhold. Fagforeningen gir trygghet, både når det gjelder arbeidsforhold og muligheter for utvikling gjennom kurs og videreutdanning. Foreningen gjør en veldig god jobb i å ivareta våre rettigheter som arbeidstakere og sørger for at vi blir hørt i viktige saker. Et godt samarbeid med fagforeningen og bedrifter mener jeg er essensielt for å skape en rettferdig og trygg arbeidsplass.»

Hva gjør deg engasjert?

«Jeg blir engasjert når jeg kan bidra til at ting blir bedre. Jeg er også veldig engasjert i å videreutvikle faget vårt og sørge for at de neste generasjonene heismontører får den kunnskapen og erfaringen de trenger for å gjøre jobben på best mulige måte.»

Hva synes du er de største utfordringene i bransjen i dag?

«Som heismontør merkes det godt at både verden og bransjen er i rask endring. Teknologien utvikles hele tiden, med for eksempel digitale styringssystemer og fjernovervåking, som vi stadig må holde oss oppdatert på. En stor del av jobben vår handler om å modernisere gamle heiser, slik at de møter dagens krav til sikkerhet og energieffektivitet, og med et økende fokus på tilgjengelighet i bygg, fører det til flere nyinstallasjoner og ettermonteringer – ofte i

krevenne forhold. Alt dette gjør at det stilles høyere krav til både kompetanse og fleksibilitet i jobben enn tidligere.»

Hvordan skal vi holde ungdommene engasjerte fremover?

«Skal vi få med oss ungdommene, må vi vise at heisfaget ikke bare handler om å stå i en sjakt å skru – det handler om teknologi, smarte løsninger og å faktisk holde samfunnet i gang. Unge i dag vil ha mening i det de gjør, og her får de jobbe med både hodet og hendene – i en jobb med ansvar, variasjon og utvikling. Vi må gi dem sjansen til å oppleve det tidlig – få dem ut i praksis, la dem kjenne på mestring, og gi dem gode folk å lære av.»

Hva gjør du på fritiden når du ikke skrur heis eller utfører arbeid for foreningen?

«På fritiden er det stort sett full rulle hjemme – med to små på under to år er dagene preget av bleieskift, duplo og kald kaffe. Det er hektisk, men også veldig fint. Når det åpner seg et lite pusterom, prøver jeg å komme meg ut og få litt frisk luft – gjerne på sykkel eller en joggetur i skogen.»

Morgan Helseth kombinerer erfaring fra gulvet med innsikt fra kontoret, og som brenner for både faget og menneskene han jobber med. HMF har fått en ny nestleder med et tydelig engasjement for å skape bedre arbeidsdager for montørene og for å utvikle faget videre. Morgan minner oss om hva fagforeningen handler om: fellesskap, trygghet og utvikling både for den enkelte og for bransjen som helhet. Vi ønsker Morgan lykke til i vervet og ser frem til å følge arbeidet hans videre!

SOV PÅ BYGGEPLASS

En bygningsarbeider døde etter å ha falt ned i heissjakten på en byggeplass i Hyderabad, India, melder Telangana Today. Ifølge lokalt politi var arbeideren en 25 år gammel mann som hadde sovnet i fjerde etasje natt til 22. mars. Det var andre arbeidstagere ved byggeplassen som fant han livløse om morgenen den 23. mars. Politiet mistenker at han ved et uhell skal ha falt ned i heissjakten.

KLEMTE BEINA

En 82 år gammel kvinne ble alvorlig skadet i en heisulykke i München i Tyskland, skriver *The Munich Eye*. Ulykken inntraff da heisen skal ha beveget seg oppover, mens kvinnen hadde beina mellom stolen og sjakten.

YRKESKADER

Etter et forslag fra SV vil et flertall på Stortinget endre reglene for yrkesskadeerstatning, slik at ansatte i risikofylte yrker skal få bedre dekning ved skader. Ambulansesjåfører og brannfolk er blant yrkene som har hatt vanskelig for å få erstatning etter dagens regelverk.

HEISER TRYGGHET OG TILGJENGELIGHET OPP I SKYENE

En av Trondheims største heiseiere sikrer lovpålagt informasjon om løfteinnretninger i den digitale loggboka, Lilo, fra Norsk Heiskontroll. Det anbefaler de også andre å gjøre.

 NORSK HEISKONTROLL

«Jeg anbefaler alle driftere og eiere av heiser og andre løfteinnretninger å ta i bruk digital loggføring. Det har utvilsomt gjort det enklere å holde oversikten», innleder overingeniør ved NTNU, Frode Haugsbakk.

Han er ansvarlig for 134 ulike løfteinnretninger, primært personheiser, spredd utover de over 700 000 kvadratmeterne som utgjør NTNUs seks campuser.

TRYGT OG SIKKERT

Det var i mai 2024 Norges største universitet tok i bruk Lilo. Skytjenesten er i dag et viktig verktøy for å holde oversikt og kontroll på driftslogger om heiser og andre løfteinnretninger.

«Tjenesten erstatter utilgjengelige, støvete papirlogger», sier Haugsbakk som mener det er et paradoks at lovpålagt informasjon om dyre tekniske installasjoner ofte oppbevares utrygt.

«Heisene er med på å skape gode brukeropplevelser. Det er dyre, men viktige, tekniske installasjoner der det medfølger strenge lovkrav.

Overingeniør ved NTNU, Frode Haugsbakk.

Derfor er det kritisk at driftsloggene tilgjengeliggjøres og lagres på en trygg måte», sier overingeniøren.

Tidligere ble nye loggbøker innført straks nye servicefirmaer tok over tilsyn- og vedlikehold. På flere av heisene ble det montert postkasser i et forsøk på å bevare loggbøkene.

«Vi har heiser som er 60 år gamle. Over tid resulterer det i en stabel med mange støvete bøker, der informasjonen er oppstykket og utilgjengelig. Faktisk har mange av loggbøkene vært plassert øverst i heissjakten, noe som medfører at heisen må stanses for å få tilgang. Nå kan jeg derimot bare logge inn på Lilo-plattformen for å få opp informasjonen», sier han.

«Dermed blir det enklere å få oversikt, og ikke minst sjekke at service og vedlikehold av heisene utføres i henhold til avtale. Det gir en helt annen tilgjengelighet og trygghet», fortsetter Haugsbakk, som har over 20 års erfaring med driftsansvar på NTNU.

STORT ANSVAR

Leder for forretningsutvikling i Norsk Heiskontroll, Nina Leegaard, forteller at hele 38 000 løfteinnretninger i Norge er klargjort for digital loggføring.

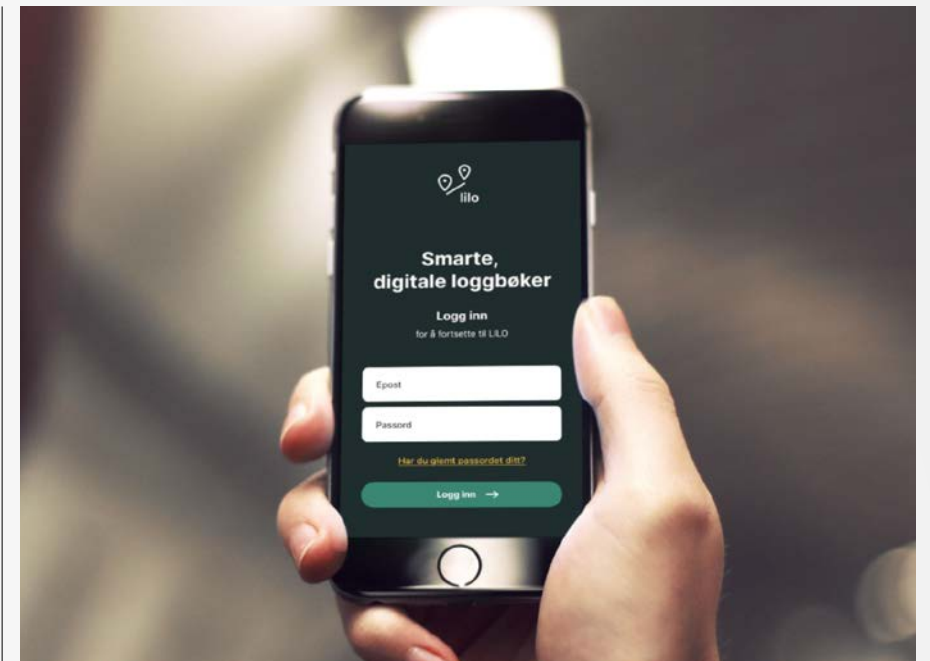
«Tjenesten er til for eiere, driftere, serviceteknikere og kontrollører av heiser, rulletrapper og andre løfteinnretninger. Lilo samler all informasjon på et sted. Resultatet er enkel tilgang og bedre oversikt. Det kan være nyttig i forbindelse med feilsøk, utskiftninger, vedlikehold og reklamasjoner», sier Leegaard.

Hun minner om at eier av løfteinnretninger har ansvar for sikker drift og må dokumentere vedlikehold, ettersyn og sikkerhetskontroller i loggbok, i henhold til TEK17 kapittel 16.

SKULLE BARE MANGLE

Brukergrensesnitt og funksjonaliteten tilpasses brukeren av tjenesten, noe som også gjør loggføringen relevant for eieren. Blant annet er det mulig å søke gjennom loggdataen.

«Med Lilo blir loggføringen enklere for alle parter. Kort fortalt skannes en QR-kode, ofte plassert i maskinrommet, som er koblet mot heisens registreringsnummer. Da vil man raskt få oversikt over tidligere loggføringer og kan legge til en ny oppfø-

Lilo digital loggbok.

ring. Heismontører, serviceteknikere, driftere og kontrollører får automatisk opp tekstforslag, noe som forenkler loggføringen», sier Leegaard.

«Digitalisering har kommet for å bli, og i 2025 skulle det bare mangle at viktig informasjon om avanserte og kostbare maskiner logges digitalt på en trygg og effektiv måte. Derfor bør eiere av heiser og andre løfteinnretninger ta i bruk Lilo. Det har fungert utmerket for oss», anbefaler Haugsbakk. NTNU har tatt i bruk digital loggføring for universitetets samtlige 134 løfteinnretninger.

UTVIKLET MED BRANSJEN

Leegaard i Norsk Heiskontroll tror digital loggføring vil bli bransjestandarden om kort tid.

«Fordelene er store, og det er enkelt å komme i gang. Vi har gjort et grundig arbeid med forprosjekt, workshops, brukertester, dybde-

intervjuer og sikkerhetstester for å utvikle en best mulig løsning i fellesskap med bransjen».

Lilo ble lansert våren 2024. NTNU var blant de første til å ta i bruk den nyskapende løsningen.

Tjenesten trygger i dag hundrevis av løfteinnretninger over hele landet, og vi fortsetter å videreutvikle Lilo basert på innspill fra brukerne slik at opplevelsen blir bedre og bedre. Lilo fungerer for alle løfteinnretninger, uavhengig av leverandør, servicefirma eller kontrollorgan.

«Alle som ønsker å lære mer eller har spørsmål om Lilo er hjertelig velkommen til å ta kontakt med oss», avslutter Leegaard.

STRØMBRUDD GA HEISKAOS

REDAKSJONEN PIXABAY

Mandag den 28. april ble den iberiske halvøy rammet av et massivt strømbrudd som beskrives som det verste i nyere historie.

Det ble meldt om at så mange som 48 millioner mennesker i Spania og 10,5 millioner i Portugal ble berørt av strømbruddet, og flere fikk ikke tilbake strømmen før dagen etter. Strømbruddet som blant annet førte til stans i togtrafikken, flytrafikken, sviktende trafikklys og mobilnett, viste hvor sårbart det moderne samfunnet er ved strømbrudd.

Nødetatene hadde fullt opp i forbindelse med strømbruddet, og det skal ha kommet inn mer enn 600 meldinger om folk fast i heiser landet over.

Bare i Barcelona skal brannvesenet ha håndtert 388 utrykninger, hvorav 90 prosent var heisrelaterte hendelser. I hovedstaden, Madrid, ble 286 redningsoperasjoner utført for å frigjøre folk som var blitt inneperret i heiser som hadde stanset.

Under strømbruddet på den iberiske halvøy, skal det ha kommet inn flere meldinger om folk fast i heisen.

Det ble spekulert mye bak årsaken til det massive strømbruddet, men strømleverandørene var tidlig ute med å avvise at det skyldtes et cyberangrep. En mulig årsak kan ha vært endringer i frekvensen på

strømnettet, noe som igjen kan skyldes nye fornybare energikilder som ikke har den samme stabiliserende tregheten som de tradisjonelle strømforsyningene.

HEISSTANS VED LONDONS STASJONER

REDAKSJONEN

I løpet av 2024 skal nedetiden til heisene ved Londons undergrunnsstasjoner ha vært mer enn doblet fra året før!

Heisene ved byens undergrunnsstasjoner skal til sammen ha stått i 6197 timer, eller 258 dager, ifølge The Standard. Det varsles nå at bevegelseshemmede ekskluderes fra det viktige kollektivsystemet som går for å være verdens beste.

Tidligere i år ble det også uttrykt bekymring over en rulletrapp som sto ved Blachhorse Road som de ville ta seks måneder å få reparert.

RØYKEN SOM SPREDTE SEG I HEISSJAKTENE

REDAKSJONEN SIRI JOHANNESSEN

Nest år er det førti år siden den katastrofale brannen ved Hotel Caledonien i Kristiansand.

Brannen som oppstod den 5. september i 1986, i det da 12 etasjers høye bygget, beskrives som en av de mest alvorlige brannkatastrofene i moderne norsk historie. Totalt omkom 14 mennesker og 54 personer ble skadet eller behandlet for sjokk.

Brannen startet i underetasjen ved inngangen til puben Veteranen, og etterforskningen konkluderte med at brannen var forårsaket av en elektrisk feil, trolig på grunn av

materialtretthet i en lampeledning, som igjen antente isolasjonsmaterialer i tak og vegger. Disse materialene inneholdt polystyren, som ved forbrenning avgir giftige gasser og skaper kraftig røykutvikling.

Selv om selve brannen var begrenset til de tre nederste etasjene, spredte røyken seg raskt oppover til alle etasjer gjennom blant annet heissjaktene som fungerte som åpne kanaler for røyk og giftige gasser. Dette skal skyldtes at heisdørene ble stående åpne etter at strømmen forsvant, skriver Fædrelandsvennen.

Hotell Caledonien. Foto: Siri Johannessen CC BY-SA 3.0 NO.

Utette dører til trappeoppganger og gjesterom forverret situasjonen ytterligere, da de tillot røyken å trenge inn i rømningsveiene og i rommene.

NEDGANG I ELULYKKER

MARTIN GRANSETH

Vi har i år en betydelig nedgang i antall elulykker, og faktisk den laveste andelen siden vi begynte å samle inn elulykker med elektronisk skjema.

Det er selvfølgelig mye å gå på, og fra beskrivelsene vi får inn fra bedriftene får vi bare vite om en tredjedel av hendelsene. Men det er noe å jobbe videre med, og

forhåpentligvis er vi på starten av en trend. Fortsett med et godt sikkerhetsarbeid, og husk at du skal vite at det er trygt å jobbe!

	2024	2023	2022	2021
Antall elulykker i %	8,95 %	10,30 %	10,20 %	9,65 %
Antall med i undersøkelsen	751*	836	877	714

*Årets kurs er ikke ferdig/statistikk fra 54 av 58 kurs.

SIKKERHETSKULTUR GÅR I ARV

Når en lærling eller fagprøvekandidat gjør en feil – så er det som oftest fordi montørene har overført sine innarbeidede uvaner eller feil til lærlingen.

TOR-ERIK LUNDBERG

Lars Aleksander Selebø, faglig ledere ved Opphei, var en av flere innledere på foreningens vernekonferanse som ble avholdt i våres.

«Husk at kultur går i arv, og grunnlaget for en god sikkerhetskultur starter allerede i læretiden. For den viktigste opplæringen er ikke den som skjer i klasserommet, men det er det som skjer i sjakta. Derfor må det brukes tid på å investere i lærlingene», sa det tidligere hovedverneombudet i Schindler som i dag har et ansvar for bransjens lærlinger.

Dette førte til gode diskusjoner blant de deltagende verneombudene. For hvem er de beste til å lære opp lærlingene? De yngre uerfarne montørene eller de eldre montørene som kanskje har rukket å tilegne seg mange uvaner?

Her ble det slått fast at det ikke holder med å fortelle lærlingen at hen skal «gjør som jeg sier, ikke som jeg gjør», for lærlingen vil uansett gjøre som montøren. Skal

Henrik Smerud, Sander Ekhall, Kristoffer Hollås og Thomas Bjørnerud.

vi videreføre faget på en god måte og forebygge ulykker må vi ta ansvar og være gode forbilder.

«Verneombudet kan gjøre mye for den nye generasjonen med heismontører», slo HMS ansvarlig i foreningen, Thomas Bjørnerud, fast.

MANGE TEMAER

Verneombudene har mange områder å følge opp – noe som fremgikk av konferansens dagsorden med temaer som oljedamp og farlige kjemikalier, vernerunder,

«... grunnlaget for en god sikkerhetskultur starter allerede i læretiden»

Lars Aleksander Selebø.

rivning og oppfølging av underentreprenører til AKAN.

«Det er to år siden sist foreningen arrangert en tilsvarende konferanse for verneombud fra hele landet», sa Thomas fornøyd etter å ha fått samlet nesten førti verneombud.

En lærling vil uansett gjøre som montøren (AI-generert bilde).

Med etableringen av et HMS-utvalg på tvers av klubbene i foreningen, har han tro på at det skal bli langt enklere å få arrangert flere konferanser i tiden fremover. For planlegging av årets konferanse trekker Thomas frem Henrik Smerud, Sander Ekhall og Kristoffer Hollås som viktige bidragsyttere.

TEKNOSTRESS

Kunstig intelligens har allerede blitt en del av arbeidshverdagen hos mange. Det kan erstatte mange administrative arbeidsoppgaver og fungere som en assistent, samt øke produktiviteten og effektiviteten i arbeidslivet. På en annen side kan det øke risikoen for brudd på personvernregelverket, hvis ikke virksomhetene håndterer dataene på en skikkelig måte, skriver Arbeidstilsynet i en pressemelding.

Tilsynet påpeker sannsynligheten for at økt bruk av ny teknologi – øker risikoer knyttet til det psykososiale arbeidsmiljøet. Derfor krever dette tidlig involvering og medvirkning av de berørte arbeidstakeren.

FORENINGEN HAR BANET VEI FOR SIKKERHETEN

REDAKSJONEN

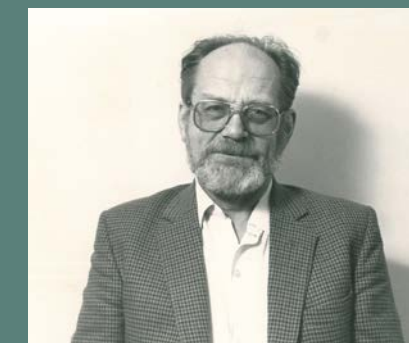
Det er viktig at vi fortsetter å ta eierskapet i vernearbeidet, og at vi ikke glemmer den betydningen foreningen har og har hatt på utviklingen av helse, miljø og sikkerhet i heisbransjen.

Lenge før ordningen med verneombud ble innført i 1977, gikk heismontørene sammen med rørleggere og tømrere for å kontrollere byggeplassene. Dette i en tid hvor

det ikke ble stilt krav til stillasene i heissjakta og hvis man skulle ha vernesko måtte man selv sørge for dette.

Mangeårig tillitsvalgt, Ole Skog, fortalte en gang om de elendige arbeidsforholdene under byggingen av Tryvannstårnet på sekstitallet. Da dette kom han for øre, reiste han opp og fikk stanset arbeidet inntil sikkerheten var på plass. Noe som førte til at han fikk sparken for å ha forlatt arbeidsplassen sin, og blandet seg inn i ting han ikke hadde noe med. Medlemmene reagerte med å legge ned arbeidet, og det tok ikke mer enn en halv dag

før han fikk tilbake jobben. Det hele skyldtes «en misforståelse» hadde direktøren sagt. Men jobben tok han ikke tilbake før det forelå en skriftlig unnskyldning, noe han fikk.

Mangeårig tillitsvalgt Ole Skog var blant forkjemperne for sikkerheten i bransjen.

MEST VANLIG MED RUSMIDLER I BYGGEBRANSJEN

REDAKSJONEN PIXABAY

En studie gjennomført ved Karolinska University Laboratory – viser at byggebransjen er den bransjen med høyest bruk av narkotika i Sverige.

Stikkkontroller i byggebransjen viser at den høyeste andelen med 3,6 prosent ble funnet her. Til sammenligning var gjennomsnittet for andre næringer på 1,9 prosent skriver Byggvärlden.

Den høye forekomsten er skremmende i en bransje som er representert høyt oppe på ulykkesstatistikken. Det refereres til at den høye bruken av narkotiske stoffer kan ha

en sammenheng med at bransjen benytter mange forskjellige underleverandører.

I den svenske undersøkelsen vises det til at 56 prosent av de positive prøvene gjorde utslag på cannabis. Nest vanlig var kokain med 15 prosent og amfetamin utgjorde 11 prosent.

Mye tilsier at bruken ikke er annerledes i Norge. Har du eller noen du kjenner på arbeidsplassen en avhengighet av rusmidler? Ta kontakt med ditt verneombud eller din tillitsvalgt for bistand.

Fair Play Bygg
NORGE

Scan QR-koden for å finne din lokale avdeling

FAIRPLAYBYGG.NO

Avdekke Forebygge Dokumentere

KLEMT UNDER MATHEIS

En mann ble alvorlig skadet etter at han ble klemte av en matheis i Midtown, New York City, den 25. mars, skriver Elevatorworld.

Ifølge Century Elevator befant mannen seg i heissjakten for å kontrollere heisens vaiere, da heisstolen skal ha kommet ned fra tredje etasje og klemte ham fast. Nødetatene ble varslet, og New Yorks brannvesen startet umiddel-

bart redningsaksjonen. Brannvesenet skal først ha forsøkt å heve heisen, men valgte til slutt å skjære seg inn gjennom begge sidene av heisstolen for å nå frem til den skadde som ble fraktet til sykehus.

TIPS OSS!

Redaksjonen ønsker dine
tilbakemeldinger.

Send tips, ris eller ros til

redaksjonen@heis.no

MIN SIDE

www.elogitmedlem.no

Her kan du enkelt endre adressen,
se dine forsikringer og andre forhold
rundt ditt medlemskap

LOfavør-app

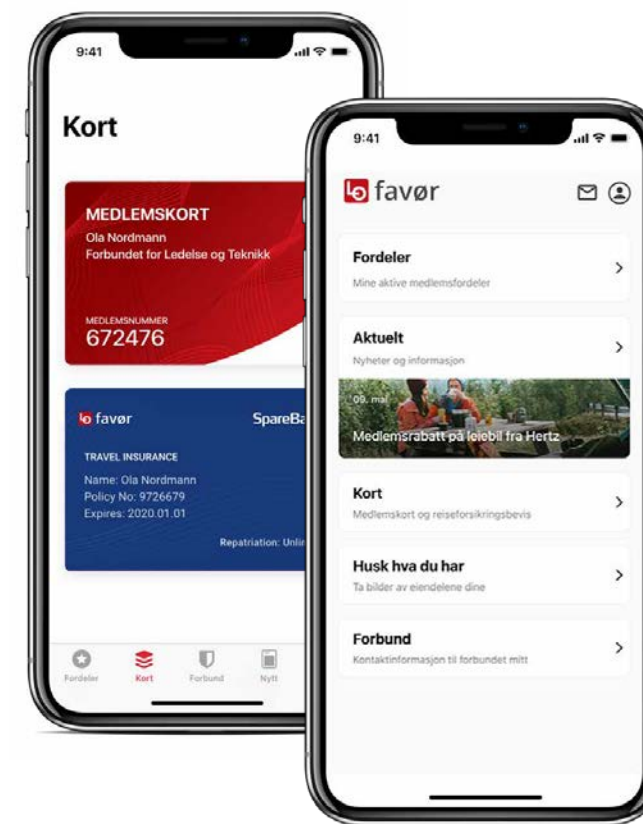

Sjekk hva du har

Du finner medlemskortet og fordelene i mobilen.
Sjekk hva du har når som helst, og hvor som helst.

Med vår mobilapp får du:

- Elektronisk medlemskort og reisebevis
- Oversikt over fordelene dine, både de som er inkludert i medlemskapet og de du ikke har prøvd enda
- Last opp bilder og dokumenter hva du har – når uhellet er ute og du må benytte LOfavør innboforsikring eller LOfavør Reiseforsikring
- Informasjon om aktuelle saker og nyheter

LOfavør - som driftes av LOfavør AS, er kun formidler av de varer og tjenester som tilbys. Den enkelte avtale om kjøp/bestilling inngås direkte mellom deg og den enkelte leverandør. LOfavør AS er ikke ansvarlig for de varer og tjenester som tilbys, herunder informasjon fra leverandører. Ved eventuell reklamasjon, skal den enkelte leverandør kontaktes direkte. LOfavør AS tar videre forbehold om eventuelle skrivefeil eller unøyaktigheter, samt at innhold, priser og vilkår kan bli endret i etterkant av når denne folderen ble trykket.

ALT KAN REPARERES

Slik som en kjent sykkelreparatør, så tenker han trolig i skruer og muttere – og opp igjennom oppveksten har han alltid søkt kunnskap ved å demontere ting for å se hvordan de virker.

TOR-ERIK LUNDBERG

I pandemien var han trolig den eneste heismontøren som tok hjemmekontor ved å ta med seg en hydraulikmotor hjem for å reparere den i rekkehuset på Oslos østkant.

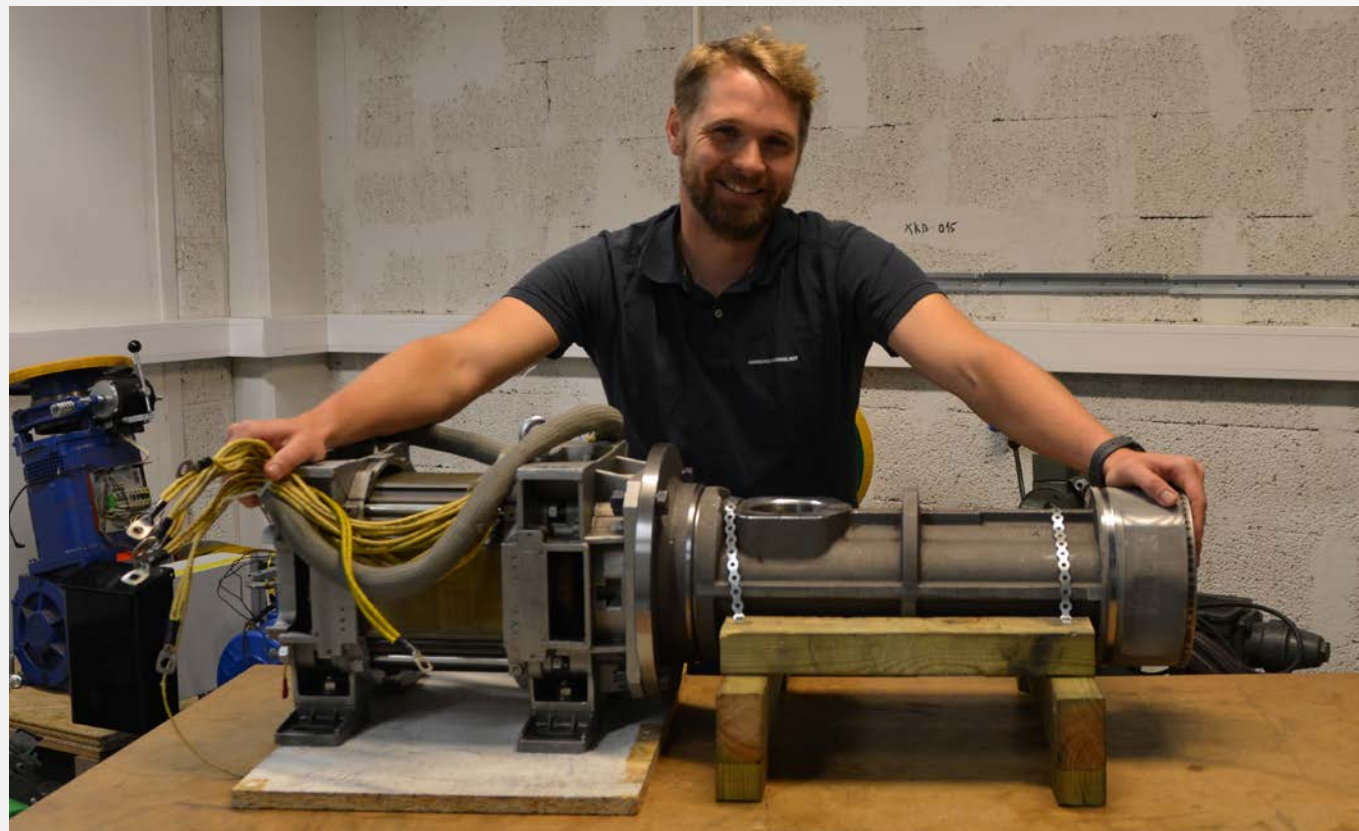
Håvard Hanslien (35) er nyansatt i en femti prosent stilling ved Heisbransjens Utdanningscenter. Når han ikke skal videreformidle kunnskap til bransjens heismontører, skal han fortsatt utføre modernisering og reparasjonsoppdrag for KONE i Oslo.

Mange har nok allerede stiftet et bekjentskap med den trivelige heismontøren, da han de fire siste årene har bidratt med både undervisning og utvikling av kurs ved sentret. Men da i en langt lavere og udefinert stillingsprosent enn nå.

Håvard startet læretiden ved Schindler i 2011 hvor han ble i ti år før han forflyttet seg til Orona. Her ble han i tre år før han igjen var moden for nye utfordringer og muligheter.

En av grunnene til at han søkte seg over til det finske heiskonsernet, var nok at det er et større miljø der for å utføre de jobbene som Håvard trives best med. For det å ha flere kollegaer å samarbeide med – er mer kompatibelt med livet som småbarnsfar.

Hjemme på Mortensrud har Håvard kone og to barn – og et bredt spekter med hobbyer. Selv hevder han at han samler på alt av hobbyer med unntak av forbrenningsmotorer.

Heismontør Håvard Hanslien er ansatt i en 50% stilling ved HBU.

Han nevner alt fra elektronikk, treverk, sy og søm til 3D-printing.

For med enkeltpersonsforetaket «Hanslien Olsson 3D tjenester» designer og printer han på bestilling akkurat nok til å holde liv i hobbyen sin. Han har også printet spesialverktøy som han benytter i forbindelse med jobben som heismontør.

Selv vil han hevde at lidenskapen for å utforske har gjort at han har blitt flinkere i jobben sin, samtidig som jobben som heismontør har gjort han flinkere med hobbyene.

Undertegnede kan bekrefte at Håvard er en mann som liker å sette seg godt inn i ting før han iverksetter, og hans konstante søken etter kunnskap skal nå komme heisbransjen til gode gjennom ukeskursene ved senteret.

For ved kurssenteret er Håvard nå i full gang med å utvikle ukeskurs for 2026. Dette kurset vil inneholde mye repetisjon fra tidligere kurs – men

med en annen innfallsvinkel. Kurset vil i stor grad ta for seg bæremidler, sluttkontroll, måleteknikk og hydraulikk. Underveis i planleggingen får han innspill fra de andre instruktørene og andre ildsjeler fra heisbransjen.

Med dette fortsetter den gode trenden med et stadig bedre kurstilbud som er jevnt fordelt med teori og praksis. For nede i kjellerlokalene på Karihaugen har det skjedd mye de siste årene, ikke bare har de fått langt flere kvadratmeter å boltre seg på – de har også fått inn blant annet flere simulatorer og heismaskiner som legger til rette for at kursdeltagerne kan ta med seg ny kunnskap ut i sjakta. Noe som er Håvards klare målsetning med kurset.

Hydraulikmotoren som fikk seg en overhaling ved Håvards hjemmekontor fikk nye lager, og ble montert tilbake i karet. Men dessverre var det alt som lot seg reparere, så da vibrasjonene fortsatte ble det bestilt en ny motor, kan Håvard fortelle.

HBU tar gjerne imot maskiner og styringer som kan benyttes i undervisningen.

Gode muligheter til praktisk undervisning.

«Ukeskurset på HBU har fått et stort løft, med flere temaer i løpet av den samme kursuka. Da ble det et godt variert innhold, i tillegg til at det var forskjellige instruktører gjennom hele uka»

Teodor Kirkenær, montør i Schindler

Skann QR-koden for å melde deg på kurs på HBU.

MAKT OG MONOPOL

Av: Per Arne Jensen Salo (daværende leder)

Denne artikkelen sto på trykk i Heismontøren nr 1/1995.

Monopolbegrepet er på nytt satt i fokus mot Heismontørenes Fagforening. Og for at ikke bare begrepet skulle være nok, så inviterte NRK til «julekveld» med Clemet og Valebrokk som aktører, etter at selve grisefesten var over.

Begge disse personene har vi lang erfaring med fra tidligere, og er ikke overrasket over deres synspunkter i så måte. Det som er mer betenkelig er at et statseid mediaselskap framprovoserer synspunktene som erkeliberalistene står for, så til de grader positivt. Samtidig, i negativ retning, slår de ned på en fagforening som har slåss for sine faglige rettigheter gjennom hele sin historie.

Sett i sammenheng med utspillet til Kommunal- og Arbeidsdepartementet for halvannet år siden, hvor de ønsket en opphevelse av heismontørenes «monopol», er det nærliggende å se ønskene om en kraftig politisk dreining. Dette innebærer endringer av arbeidsfolks opparbeidede rettigheter. Noe som lå til grunn for at utjamninga mellom arbeidstaker og arbeidsgiver skulle skje mest mulig rettferdig. Videre sikret dette oss mot at det ble ulikheter med konkurranse oss imellom. Men når markedskreftene skal

regjere, blir fagbevegelsen et hinder for dette, og kampforeninger blir symbolene som må knekkes. Og det som kanskje er enda verre, er når folk går rundt med kjeledress og møkk under negla og tjener over 300.000 kroner i året på ærlig arbeid. Makta er nærmest vedtatt å besatt av hvite skjorter med slips, og hvor verdien av arbeidet sjelden blir gransket.

La ikke propagandaen om «lønnsmonopolet» slå rot, dette er en kamp mot både oss og de lavtlønnede innvandrerne ved SAS-klubben i Oslo og mange andre. Derfor blir det nødvendig at vi og fagbevegelsen i fellesskap tenker ut en motstrategi for å hindre denne negative samfunnsutviklingen. Det vil starte den praktiske Nei til EU-kampen.

FRA SJAKTA

CHRISTOPHER R. FOSSUM PRIVAT

Navn: Sander Ekhall
Alder: 26 år
Bosted: Lillestrøm
Klubb: Schindler

Sander startet som lærling ansvarlig i foreninga, men har endt opp som hovedverneombud i Schindler og medlem av HMS utvalget i foreninga. Han er en engasjert og trivelig type som tar tak i ting med engang.

Hvordan havnet du i heisfaget?
«Det var litt tilfeldig. Jeg startet på elektro uten noe særlig mål om hva jeg ville bli. Jeg var først utplassert som elektriker, noe som jeg følte ikke var helt for meg. Senere kom jeg på at faren til en kompis av meg

jobbet i Otis. Jeg spurte da om utplassering og fikk det. Trivdes bra på utplasseringen og begynte i læra i Otis i 2017.»

Hva liker du best med faget?
«Liker best variasjonen og at ingen dager er like.»

Hvilke verv og oppgaver har du i klubb og forening?
«Jeg er HVO i Schindler, i styret i Schindler klubben og med i HMS-utvalget til HMF.»

Hvordan er arbeidet som HVO i Schindler?
«Utfordrende, varierende og givende. Trives så langt godt med det. Man får

ett større innblikk i arbeidshverdagen til folk i hele firma fra nord til sør.»

Hva betyr fagforening for deg?
«Fagforening betyr først og fremst samhold for meg. Setter utrolig pris på å bli kjent med så mange bra folk på tvers av bedrifter. HMF er ett prakteksempel på hvor mye man kan få til ved å være samlet.»

Hva engasjerer deg?
«Det er lite som engasjerer meg mer en å sitte på Anfield å se Liverpool spille en spennende kamp. I jobbsammenheng er heiscup noe som engasjerer veldig.»

Hva synes du er hovedutfordringene i bransjen i dag?
«Jeg som er verneombud, vil si kvartsstøv. Dette er ikke ett kun ett problem for oss, men for alle som holder på med betongarbeid i Norge. Vi har en lang vei å gå nasjonalt for å komme dit at kvartsstøv blir behandlet som asbest. Heldigvis har HMF gått hardt ut for å informere fler om dette og synes prosjektet vi har med STAMI nå er veldig bra.»

Hva gjør du når du ikke er i sjakta?
«Ser mye fotball, liker å være på helsestudio, sykle, spiller golf nå på sommerhalvåret og en utepils i sola med gode venner.»

Sander Ekhall.

NORGE P.P.

Returadresse:
Heismontørenes fagforening,
Østre Aker vei 24,
0581 OSLO

Verv i Heismontørenes Fagforening per 21. mai 2025

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Styre				
Leder	2024-2026	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	2024-2026	Christopher R. Fossum	980 90 357	chris@heis.no
Nestleder	2025-2027	Morgan Helseth	959 86 205	morgan.helseth92@gmail.com
Sekretær	2025-2027	Ingrid Overholt	907 60 807	ingrid.overholt@kone.com
Kasserer	2025-2027	Thomas Johansen	959 82 361	kasserer@heis.no
Studieleder	2024-2026	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
1. Styremedlem	2024-2026	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson81@gmail.com
2. Styremedlem	2025-2027	Phillip Elling	481 98 303	phillip_elling@hotmail.com
3. Styremedlem	2024-2026	Kristian Håkonsen	921 52 154	kristian.haakonsen@gmail.com
4. Styremedlem	2025-2027	Bård Navrud	905 57 919	baardnav@hotmail.com
5. Styremedlem	2024-2026	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
6. Styremedlem	2025-2027	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
Lærlingrepresentant	2024-2025	Magne Figenschou	406 05 810	magne.figenschou04@gmail.com
1. Distriktsrepresentant	2025-2027	Thore Håland	918 76 323	thore-h@online.no
1. Distriktsrepresentant vara	2025-2027	Åsmund Idland	971 88 059	ldland_@hotmail.com
2. Distriktsrepresentant	2025-2027	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
2. Distriktsrepresentant vara	2024-2026	Remi Svendsen		
3. Distriktsrepresentant	2024-2026	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
3. Distriktsrepresentant vara	2025-2027	Jørn Inge Tvedt	480 34 198	jit81bergen@gmail.com
4. Distriktsrepresentant	2025-2027	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
4. Distriktsrepresentant vara	2025-2027	Ørjan Magnus Nilsen	992 47 718	orjan.nilsen@hotmail.com
Andre oppgaver				
HMS-ansvarlig	2024-2026	Thomas Bjørnerud	908 59 822	hms@heis.no
Lærlingansvarlig	2025-2027	Marcus Gjedde	482 94 143	marcus.gjedde@hotmail.com
Redaktør	2024-2026	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomite	2024-2026	Rune Foshaug	951 91 562	rf@live.no
Kontrollkomite	2025-2027	Mathias Walteros Pettersen	469 48 875	mathias.w.pettersen@gmail.com
Heisjentene	2025-2027	Maja Sovik	959 86 285	majasovik2000@hotmail.com
Org. sekretær	Ansatt	Erik Eikedalen	472 30 599	erik@heis.no
Avdelinger				
Bergen	2024-2026	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
Drammen	2025-2027	Sander Øvervold	904 07 810	svervold@gmail.com
Hedmark/Oppland	2024-2026	Christer Olsen	924 91 974	christer.olsen@kone.com
Haugesund	2024-2026			
Agder	2025-2027	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	2025-2027	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Trondheim	2023-2025	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
Tromsø	2024-2026	Peder Fjellstad	959 74 284	pefjellstad@hotmail.com
Nordland	2024-2026	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Stavanger	2025-2027	Martin Knoph	478 46 530	martinknoph84@gmail.com
Vestfold/Telemark	2024-2026	Stian Næss	993 25 650	stian3011@hotmail.com
Østfold	2024-2026	Vidar Fossum	908 38 693	vidar.fossum1@gmail.com
Klubber				
Uniheis	Oslo	Jørgen Marius Jensen	982 30 873	jorgen@uniheis.no
HBU	Oslo	Martin Granseth	481 03 378	martin@heisutdanning.no
Alimak	Bergen	Glen Petter Krohn	936 21 857	alimakklubben@gmail.com
Heis1/Orona	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	alexander.fjelde@heis1.no
KONE	Hovedtill.	Bård Navrud	905 57 919	bard.Navrud@kone.com
Orona	Hovedtill.	Kristian Håkonsen	921 52 154	khaakonsen@orona.no
Otis	Hovedtill.	Tommy Rønning	901 11 690	tommy.ronning@otisklubben.no
Otis	Oslo	Phillip Elling	481 98 303	phillip_elling@hotmail.com
Schindler	Hovetill.	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
Schindler	Oslo	Teodor Kirkenær	466 52 382	teodor_kirkenær@hotmail.com
TKE	Hovedtill.	Stian Andersson	959 86 222	tkeklubbleder@gmail.com
TKE	Bergen	Andre Lunde	480 29 201	andre-l.95@hotmail.com
TKS	Stavanger	Thore Håland	918 76 323	thore-h@online.no
Alt heis	Bergen	Anders Nesse	951 53 868	anders.nesse@hotmail.com
Lian Heis	Klubbleder	Bjørn Roald Vole-Gundersen	957 98 987	bjorn@lianheis.no
Lift Tech	Klubbleder	Erin Penne	918 26 084	erin@lift-tech.no
Avdeling				
Oslo	Adresse		Telefon	E-post
Bergen	Østre Aker vei 24, 0581 Oslo		22 17 45 50	foreninga@heis.no
Stavanger	Kalfarv. 71, 5018 Bergen			75polden@gmail.com
	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger			vegardolimstad@hotmail.com